

Zakaj ni prišlo do elektrifikacijske pogodbe med Ljubljano in banovino

Zanimiva in napeta seja ljubljanskega občinskega sveta — Po pogodbi bi utrpela Ljubljana 50 do 100 milijonov škode

Ljubljanska občinska uprava se je danes popoldne sestala k redni javni seji. Zupan dr. Puc je ob 5. popoldne otvoril sejo in sporočil naide, da je obč. svet. Čuč iz zdravstvenih razlogov odložil svoje mesto. Nadalje je sporočil, da je kabinetna pisarna Ni. Vel. kralja poslala zahtevalo za pozdravne poslane ob priliki otvoritve povečane mestne elektrarne.

Banska uprava je s pismom od 24. maja oddala predmetnega gospodarskega, ker že več let ni bilo predelano. Predel izvršila tričlanska komisija. Z ozirom na vračanje inštančne poti glede pritožb proti odlokom mestnega magistrata sporoča zupan, da je prejel od državnega svetnika dr. Škarje pooblastilo, kako je stališče državnega sveta o tem vprašanju. Po tem tolačenju sta magistrat in občinski svet le ena instanca in gre torej pritožbo proti odlokom magistrata ne na občinski svet, temveč na bansko upravo in v tretji instanci na upravno sodišče. V praksi pa ostane tudi po tem mišljenju pri starem, ker sklepna naizredna magistrat, potem občinski svet in proti temu sklepu je dovoljen priziv na bansko upravo.

Ker ni bilo proti zapisniku o zadnji seji nobenega ugovora, smatra zupan zapisnik za odobren. Obč. svet. Hribar se pritožuje, da zupan, ki je glasovnik zapisnika, zadnje seje poklical ni (Hribarja) na red zaradi izjava, da nastopajo mestne organizacije kakor soveti, dočim glasovnik zapisnika ni poklical na red obč. svet. Tavčarja, ki je z medklicom označil njegove besede kot nesramne. Zupan dr. Puc je izjavil, da medklica obč. svet. Tavčarja ni slišal in mu zaradi tega tudi ni mogel dati ukora. Smatra pa da je neumestno, da le obč. svet. Hribar imenoval mestne organizacije za sovetje, in ga je zato pozval k redu.

Poročila finančnega odseka

Načelnik odseka z. Tavčar poroča na pred o računskem zaključku Mestne hranilnice in njezinega Kreditnega društva. Zaključki so bili zadovoljni odobreni.

Ker policija nima dovolj prostora za nastanitev stražnikov novincev, mora skrbeti mestna občina za njihovo nastanitev. Našla je v hiši v Pražakovi ulici 24 primerne prostore. Dovolji se v to vrsto znesek 25.000 Din iz proračunske rezerve.

Društvo »Treviska akademija« v Ljubljani prošarancio za gradbeno posojilo za poslovanje trgovske akademije. Društvo ima še primerno stavbišče poleg banske palače in 800.000 Din gradbenega kapitala. V državnem proračunu je določena letna vsota 400.000 Din za odplačevanja posojila za zgradbo v znesku 4.000.000 Din. Za posojilo samo na naj karantila mestna občina. Predlog je bil soglasno sprejet.

Enak je občinski svet prevzel garancio do 3 milijonov za gradbeno posojilo uradniškemu hranilnemu in posojilnemu konzorciju v Ljubljani, ki bo zgradil stanovanjsko hišo s poslovnimi prostori v Gajevi ulici. 400.000 Din je bilo določenih v podporni interesentom za zgradbo stanovanjskih barak.

Dovoljen je bil kredit za zgradbo pavilona na ozalju Dunajske ceste in Linhartove ulice, ker bo mestna občina odsele zidala enotne pavilone in kioske ter jih dala interesentom v najem. Za poravo in barvanje fasade Mestnega doma je bil odobren kredit 30.000 Din. Motoklubu Ljubljana je bil oddan račun za škropljenje dirkalnišča v znesku 17.901 Din.

Rešeno so bile deloma ugodno, deloma odklonilno razne pritožbe proti predloženim mestnim davčnim.

Poročila gradbenega odseka

Za odsek je poročal podzupan prof. Jarc. Na njegov predlog je bilo ugodno nekatere prošnje za ponovno parcelacijo, dalje prošnje pravoslavne cerkvene občine za odobritev situacijskega načrta zgradbe pravoslavne cerkve v Trubarjevi ulici. Stranišče s Krekovega trga se prestavi na vokal Kapiteljske in Poljanske ceste. Rešeno so bile nekatere pritožbe v stavbnih zadevah: med drugim je bilo ugodno pritožbi Franca Mikliča proti izdaniemu stavbnemu dovoljenju za zgradbo novega hotela ob Masarykovi cesti. Pritožbi istega pritožnika zaradi odklonitve dovoljenja za zgradbo garaž se je deloma ugodilo: dovoljenje se izda za štiri leta. Pritožba Pavla Šimenca proti regulaciji svetokrižske okrajne se zavrne, ker se je dosegel z njim sporazum. Stavbni družbi d. d. se dovolji zaizdava južnega dela Suvohorske ulice. Odklonila se je pritožba Ane Leskovic proti novemu mestnemu regulacijskemu načrtu, po katerem se ima nena hiša na Brezu podreiti. Ravno tako se je zavrnila enaka pritožba pivovarne Union. Regulacija Streliške ulice bo veljala 100.000 Din.

Najemnine v mestnih hišah

V imenu odseka za upravo mestnih hiš je obč. svet. Likozar predlagal, naj se vse prošnje za znižanje najemnin odklonijo brez novega prezleda stanovanj, stranke, ki so morda potrebne podpore, da naj se odkazejo socialno-političnemu uradu. Predlog je bil sprejet, enak, tudi predlog, da naj se določajo izvrše brezopornost, ako stranke, ki jim je bilo plačilo zanašljiv na temeljn dovoljeno v obrokih, obrokov ne bodo plačali. Tudi hišnikom v mestnih hišah se ne znižajo najemnine, da pa jim zupan lahko nakaže primerne nagrade.

Poročila personalnopravnega odseka

Za personalno — pravni odsek je poročal dr. Ravnihar, da je mestna občina vložila pritožbo na Državni svet proti zahtevi po prispevku za vzdrževanje poslopja sreskega pozlavarstva za ljubljansko okolico. Odobreno so bile razne prošnje za sorojem v ljubljansko domovinsko zvezo, dočim jih je bilo večje število odklonjenih.

Samostojni predlogi

Podzupan Evžen Jarc je vložil samostojne predloge o ureditvi občinske poročevalske službe, o ustanovitvi skupnega gospodarskega odbora za Ljubljano in so-

sedne občine, o ustanovitvi fonda za zgraditev poslopja za obrtno-nadaljevalne šole, obč. svet. Dachs za znižanje vstopnine v mestno kopališče ob Ljubljani, obč. svet. Jeglič za prispevek mestne občine k povečanju hiralnice sv. Jožefa, k obnovi fasade Uršulinske cerkve ter k napravi monumentalnih stopnic in električne ure na pročelju te cerkve, obč. svet. Debevec za popravilo takozvane mežnarje v Šiški, ki je last mestne občine, za posredovanje pri prometnem ministru glede omogočenja prehoda preko železnice iz Kavško-ve ceste, obč. svet. Musar za popravilo hodnika na Sv. Petra cesti, obč. svet. Likozar za popravilo hodnikov na Ljanski cesti, Dolenski cesti in popravilo ceste v Hradeckega vasi, za kanalizacijo ob Družinski cesti, obč. svet. Bahovec za pobiranje mitnine od avtobusov maloželezniške družbe, obč. svetnik Lombard več samostojnih predlogov, ki se tičejo šišenskega okraja, popravi šišenske šole itd., obč. svet. Urbas za oddajo del upravičenim obrtnikom. Vse te predloge je zupan odkazal pristojnim odsekom.

Nujni predlogi

Sprejet je bil nato nujni predlog obč. svet. Ruparja za dovolitev dodatnega kredita 100.000 Din za dograditev vodovoda v Črno vas, ker se je že dovoljeni kredit 200.000 Din izkazal kot premajhen.

Daljša debata se je razvila o nujnem predlogu obč. svet. Ivana Hribarja, naj se določbe pravilnikov upravnih odborov mestnih podjetij razveljavijo, v kolikor niso v skladu s statutom mestne občine. Nujnost predloga je bila odklonjena in predlog odkazan pravnemu odseku.

Vprašanje priključitve Ljubljane na elektrarno v Velenju

Nato so prišli na dnevni red interpelacije. Med drugim je obč. svet. dr. Lukan interpelliral zupana, kaj je s pogajanjem med ljubljansko mestno občino in bansko upravo glede dobave električnega toka za Ljubljano iz elektrarne v Velenju. Posil je tudi pojasnila, kakšne vrste so težkoče, ki so se pri tem pojavile, in koliko je resnice na raznih govoricah, ki se o tej zadevi širijo po Ljubljani.

Zupan dr. Puc

Je takoj povzel besedo za odgovor in menil, da so govornice, ki so o tem v javnosti razširjene, dokaz, da javnost ni pravilno informirana. Nato je izjavil med drugim:

»Banska uprava je predložila januarja me. seca mestni občini načrt pogodbe za dobavo toka iz Velenja. Pogodba je zelo komplicirana, pravno in tehnično. Na prvi pogled niti veščak ne more preoditi pravega učinka te pogodbe. Stvar je sicer zelo zapeljiva; tudi meni je zelo ugajala in radevolje sem skušal pospešiti pogajanja. Obenem pa sem si hotel tudi preskrbeti vse kavelje in sem zato načrt pogodbe najprej dal v preprosto avstrijskemu znanemu strokovnjaku inž. Orniku. Njegovo mnenje je bilo neugodno, češ, da je pogodba prekomplikirana in predraga in da so v pogodbi določbe, ki bi izdrgale prepire in so za občino neugodne. Vrhli so se nato razgovori z odposlanci banske uprave pod vodstvom g. Aveneka. Svoje mnenje o tej zadevi sem podal že v pismu, ki sem ga dne 26. januarja poslal g. Aveneku.«

Prva županova izjava o predlogu banske uprave

Zupan prečita nato pismo, ki pravi med drugim:

»Po študiju projekta pogodbe sem prišel do zaključka, da bi se pogodba ne mogla skleniti v tej obliki.« Zupan navaja svoje pomisleke: »Način določitve cene se mi zdi preokoren in za mestno občino zelo neugoden. Vrhutega bi pomenila taka cena petificiranje sedanjih visokih cen toka v Ljubljani za celo generacijo. Eventuelno znižanje, če bi ga Elektrarne sploh dopustile, bi bilo možno samo na račun splošnega mestnega proračuna.«

»Ta okolnost bi bila tem fatalnejša, ker bi brez pogodbe bilo mesto v stanu v tem pogledu svojemu prebivalstvu nuditi znatno ugodnejše pogoje. Prebivalstvo bi se v tem pogledu opravičeno tožilo na sedanje zastopstvo občine, da ni znalo varovati njegovih interesov. Razlika med cenami na ljubljanskem teritoriju in teritoriju izven Ljubljane bi pa mogla postati naravnost ogromna, kajti Elektrarne bi bile po nekaj letih že vsled ogromnega prispevka mestne občine v stanu oddajati tok izven ljubljanskega teritorija po izredno nizkih cenah. Cesar se seveda danes ni bati, na kar pa moramo misliti, je pa to, da se lahko v nekaj letih povrnejo politični boji; v tem slučaju bi se lahko zgodilo, da bi se gospodarske institucije izrabljale kot politična bojna sredstva. Elektrarne bi mogle začeti silen konkurenčni boj napram mestu. Zunanji teritoriji ljubljanskega bi dajale tok pod vsako ceno, dočim bi mestna občina ljubljanska ne mogla znižati cene toka, niti ga ne smela, ker bi bilo v to potreba sporazuma, ki bi vsled političnih razmer seveda ne bil dosegljiv. Posledica bi bila, da bi se industrijska podjetja naseljevala izven ljubljanskega teritorija, tembolj, ker je ta itak precej skromno začetna.« Navaja joče še nekatere druge pomisleke, poudarja zupan, da bi bilo koristno, ako bi mesto in banovina osnovali gospodarsko skupnost in sicer po sledečih načelih:

»Okoliš za mestno občino ljubljansko bi se mora precej razširiti. Cena toka, ki bi ga dobavljale Elektrarne Ljubljani, bi se morala določiti vsaj nekoliko izpod cene, kakor jo bo producirala mestna elektrarna potem, ko bo stekla nova turbina. Praktično govornjo je se mora tedaj pogajanja vršiti v okviru cene 50 para do 65 para za KW-uro. Vrh tega bi se moral upeljati stopnjevalni tarif, čim večji konsum, tem nižja cena.«

Obč. svet Ivan Hribar je vložil nadaljnji nujni predlog, naj zupan še nocoj prečita razsodbo upravnega sodišča v zadevi kopališča v Mednem. Obč. svet. dr. Fettich je govoril proti nujnosti, ker je predlagatelj sam že v neki prejšnji seji prečital dober del te razsodbe in gotovo pozna tudi ostali del. Obč. svet. dr. Ravnihar podpira nujnost, češ da je stvar jako resna, ker besedi razsodbo upravnega sodišča kaže, kako se posluje na ljubljanskem magistratu.

Zupan dr. Puc meni, da ne gre delati iz mušice slona. Gre za to, ali se je z občinskimi denarjem pravilno gospodarilo ali ne. Vse drugo je postranska stvar. Če se je napravila kaka formalna napaka je to postranskega pomena in nam bo služilo za nauk za bodoče. V tem primeru je bil vnesen v proračun za kopališče znesek 200.000 Din; takrat so bile v gremiju, ki je sklenil naj se porabi ta znesek za popravilo kopališča v Mednem, zastopane vse skupine. Tudi dr. Ravnihar je glasoval za predlog.

Proti temu sklepu je vložil neki meščan pritožbo, ki jo je občinski svet odklonil. Zato je občinska uprava smatrala se upravičeno uporabiti ta kredit v namenjeno svrhu. Upravno sodišče pa pravi, da to ni formalno pravilno. Vi lahko karate, je naglašal dr. Puc, gospodarstvo in postopanje, ampak kar vi delate, taka stvar je le teater, samo ker hočete v obeh meščanstva oblatiti mestno upravo. To ni resna politika in resno gospodarstvo. Kdor je sam glasoval za to, naj sedaj molči. (Splošno burno ploskanje skoro na vseh klopih.)

Dr. Ravnihar potrjuje dejanske navedbe zupana in pravi, da je grajal le to, kar se je potem zgodilo. Nujnost predloga je bila nato z veliko večino odklonjena.

Elektrarne bi se morale zavezati, da najprej krijejo potrebo Ljubljane in šele odvisni tok oddajajo drugim konsumentom.

Tok, ki bi ga dobavljala mestna občina Elektrarnam bi se oddajal do gotove količine po isti ceni, kakor bi ga dobivala mestna občina od Elektrarn. Preko te količine bi se morala določiti višja cena, ki bi onemogočala Elektrarnam konkurenco Ljubljani z njenim lastnim tokom.

V slučaju oddajanja toka bi seveda Ljubljana krija najprej svojo potrebo in šele odvisni tok oddajala Elektrarnam.

Cene za prodajo toka bi si sicer določala vsaka stranka sama; vendar ne izključujem tu možnosti, da bi se našel način, ki bi omogočil v tem pogledu sporazumno rešitev tega vprašanja. Mogoče bi se za obe strani določile minimalne cene, izpod katerih bi se tok konsumentom ne smel prodajati.

Doba pogodbe naj bi se določila od 15 do 20 let.

Zupan zaključuje svoje pismo: »Mislim, da bi se na tej podlagi mogla napraviti pogodba, ki bi zadostno varovala interese obeh strank. Če hočemo preprečiti bodoče spore in eventualno izrabo pogodbe na eno ali drugo stran, si moramo biti povsem na jasnem glede eventualnih posledic. Saj veste: clara pacta, boni amici.«

Soglasnost v sodbi o nesprejemljivosti pogodbe

Na to pismo je zupan dobil odgovor, v katerem g. Avenek priznava utemeljenost njegovih pomislekov, meni pa, da bi se dali s pogajanjem odstraniti. Zato je občinski svet izbral poseben odsek za pogajanja z bansko upravo. Odsek je imel več sej in je sestavil tudi svoj protipredlog. Resigniral je pri tem na bodoči dobiček, ki bi ga prinašala nova mestna turbina, samo da bi prišlo do sporazuma. Banska uprava je predložila nato nov projekt. Za veliko noč smo proučili finančni efekt te pogodbe. Prišli smo do spoznanja, da bi

škoda za mestno občino v petnajstih letih dosegla ogromne milijone. Prišli smo do števila 100 milijonov, kolikor bi znašala škoda za mesto Ljubljano.

Banska uprava je priznala, da je to točno, edina korist za mesto Ljubljano bi bila, da se znebi neprijetnega konkurenta, kranjskih elektrarn. Prišlo je tudi do razprav v časo. Pisju, zupan je naprosil inž. Turška, naj poda z ozirom na načrt pogodbe svoje mnenje. Mnenje inž. Turška je potrdilo že pridobljeno mnenje, da bi bila izguba za mesto Ljubljana preogromna. Tudi po njegovem optimističnem računu bi znašala v petnajstih letih izguba preko 50 milijonov, če se pa računamo tudi obresti, pa preko 73 milijonov. Tudi mestni inženjer Sonc je na pravil čisto neodvisen operat in tudi po njegovem mnenju bi bila škoda ogromna.

Končno je elektrifikacijski odsek podal tudi svoje poročilo, ki ga je sestavil s pravnega stališča obč. svet. dr. Fettich in s strokovnega stališča inž. Dietrich. Tudi to poročilo je prišlo do istih rezultatov.

Občinska uprava, kakor tudi predsedstvo in odsek so torej storili svojo dolžnost v polni meri. Če ni prišlo do zaključka pogodbe, je to zaradi tega, ker ne moremo prevzeti take odgovornosti na škodo Ljubljane, zlasti, ker ne gre samo za materijelno škodo, temveč so v pogodbi še druge določbe, ki jih ni mogoče sprejeti.

To smo sporočili banki upravi in pričakovali drugih predlogov, ki jih pa do danes še ni bilo. Res je, da je od takrat nastala morda neka napetost od druge strani. Te napetosti nismo mi zakrivali. Bili smo pripravljeni skleniti pogodbo, ki bi ne ogražala mestnih interesov, in smo to še vedno pripravljeni. Smatramo, da je elektrifikacija Slovenije potrebna in da je za to nalogo v prvi vrsti poklicana banovina. Vendar je treba sporazuma z mestom Ljubljano, ki ima dolej največjo elektrarno. Mogoče je edino kooperacija. Če se od gotove strani govori, da so zupan ali pa nekateri občinski svetniki podkupljeni od Trboveljske premožgokopne

družbe, je taka govorica le smešna. Zato ne morem verjeti, da bi v istini obstajale take govorice. Vrh tega je mestna občina odklonila podaljšanje pogodbe s TPD za dobavljanje premožga samo zaradi tega, da bi lahko sklenila pogodbo z banovino. Naposled govori dovolj tudi dejstvo, da vztraja občinski svet na diferenciaciji občinskih doklad, kar pomenja samo za TPD okroglo 1 milijon več davka na leto. Takega stališča ne bi zavzemali podkupljeni župan ali ne podkupljeni občinski svetniki...

Izvedeniško mnenje

Za županom je govoril predsednik upravnega odbora mestne elektrarne gospod Orehek, ki je poročal, da je elektrifikacijski odsek dobil poročilo dr. Fetticha in inž. Dietricha. Poročilo jasno dokazuje, da mestni občini ne kaže skleniti pogodbe z banovino na podlagi predloženega osnutka. Glavne ugotovitve poročila so:

Predlogi banske uprave

Načrt pogodbe, ki ga je predložila banska uprava MOL (mest. občini ljubljanski) glede preskrbe Ljubljane z električnim tokom iz KDE (kranjskih deželnih elektrarn) predvideva tri faze pogodbenega razmerja:

a) Dokler znašajo letni bruto-dohodki MOL od prodaje toka samo toliko, kolikor so znašali v letu 1929, t. j. 10.450.000 Din, plača Ljubljana KDE za celotno dobavo električne energije letno 3.850.000 Din, to je toliko, kolikor so stali MOL v letu 1929 izdatki za premož, mažo in del tehnične službe; vrh tega je MOL dolžna porabiti od svojih bruto-dohodkov letno 1.850.000 Din za obrestovanje in amortizacijo investicij povečane centrale ter zveznega voda od Ljubljane do Črnuča, kjer bi stala transformatorska postaja.

b) Ko se povišajo bruto-dohodki mestne elektrarne od prodaje toka nad znesek 10.450.000 Din, a ne dosežejo vsote 13 milijonov 250.000 Din, mora mestna elektrarna odvajati KDE poleg gori navedenih datotv tudi ves presežek preko 10.450.000 Din.

c) Ko pa presežejo letni bruto dohodki Ljubljane od prodaje električnega toka vsoto 13.250.000 Din se ti dohodki po odčitku za amortizacijo ljubljanske centrale določenega zneska 1.850.000 Din dele med MOL in KDE po ključu 5 proti 7, to je po istem ključu, po katerem se dele bruto-dohodki mariborske občine in elektrarno Falo.

Vrh tega morata prispevati med pogodbeno dobo obe pogodbenici vsako letno po 300.000 Din v fond za obrestovanje in amortizacijo investicij, potrebnih za priključitev bodočih konsumentov na ljubljansko omrežje.

V kolikor bi Ljubljana tekom pogodbene dobe oddajala KDE električni tok, morala bi KDE plačati ta tok po ceni 1,08 za kilovatom uro. Ista cena je merodajna tudi za tok, ki bi ga Ljubljana sama morala dobavljati iz svoje elektrarne v kritje svojih potreb v primeru, da bi KDE skozi krajšo ali daljšo dobo ne dobavljale vsega za konsum v njenem okolišju potrebnega toka.

Zadnja važnejša določba te točke je slednjica ta, da smejo sedanje cene električne energije spreminjati le v sporazumu s KDE, to je da MOL ne more niti splošno niti v posebnih primerih znižati cene električnemu toku, ako na to znižanje ne pristanejo KDE.

Neugoden finančni učinek za Ljubljano

Številčna kritika teh določb pomenja za MOL zelo neugoden rezultat.

Predvsem se moramo vprašati, kakšni stroški bi bili MOL prihranjeni, ako se priključijo na Velenje odnosno KDE, to je, kaj bi odpadlo od onih produkcijskih stroškov, ki bi jih imela MOL pri delovanju svoje lastne povečane centrale. Jasno je, da ostanejo v primeru priključka na Velenje MOL v glavnem prav vsi dosedanja stroški in obremenitve, izjemši izdatkov za premož in mažo ter event. še del izdatkov za tehnično službo in vzdrževanje, torej da je ostanejo nezmajšani izdatki za obresti in amortizacijo investicij glavnice ter do malega vsi personalni stroški za tehnično osebje. Zato pomenja za Ljubljano ob priključku na Velenje vsaka vsota, ki jo plača za dobavljeni tok preko izdatkov, ki bi jih imela v glavnem za premož in mažo, električno izlubo na dohodkih.

Pogodba, ki bi jo mogla MOL smatrati za sprejemljivo, bi se morala torej pri cenah za dobavljeni tok kolikor mogoče približati stroškom, ki bi jih imela MOL za premož in mažo ob produkciji iste množine toka iz lastne elektrarne.

Pri presoji finančnega efekta je treba odgovoriti na vprašani:

1) koliko znašajo proizvajalni stroški za kilovatom uro pri obratovanju z lastno napravo, vpoštevajoč pri tem le izdatke za premož, reparature in vzdrževanje naprave in

2) koliko znašajo stroški za dobavljeni kilovatom uro pri priključku mestnega omrežja na KDE.

Ad 1.) Proizvajalni stroški za kv. uro pri obratu novega turbo-agregata so točno ugotovljeni in znašajo pri najneugodnejšem načinu obratovanja, — je pri prav nizki izrabi okrog 60 par. Stroški pa padajo, čim več toka se porabi, in bodo padli na najmanj 36 par za kilovatom uro, ako bo konsum toka tako narasel, da bo stroj lažje oddajal 10 milijonov kilovatih ur na leto.

Pri tem je treba poudariti, da je ves proračun baziran na sedanjih visokih premožnih cenah. Čim bodo te cene padle, kar je pričakovati, bodo tudi proizvajalni stroški za kv. uro sorazmerno padli.

Ad 2.) Na drugo vprašanje odgovor ni težak, ker se da cena točno izračunati iz predloženega banovinskega pogodbenega osnutka.

Na podlagi določb tega osnutka bi na pr. l. 1935. (strokovnjaki računajo, da bo do takrat narasel konsum električnega toka v Ljubljani na 7.4 milijona kv. ur) ve-

ljala kilovatom ura mestno občino v lastni režiji 40 par, dočim bi morala, ako sklene pogodbo s KDE, plačati za kv. uro 74 par. Pet let kasneje (1940.) bi stala pri predvidenem konsumu 12 milijonov kv. ur ena kv. ura v lastni režiji mestne elektrarne 42 par, dobavljene od KDE pa 72 par.

Tako se dajo izračunati številke za vsako leto posebej. Skupni račun pokaže, da bi tekom 15 let, kakor dolgo naj bi pogodba trajala, bila Ljubljana na izgubi za 49 milijonov dinarjev, ne vstevši obresti.

Jasno je, da osnutek, ki je finančno tako neugoden za mestno občino ljubljansko, ne more biti sposobna podlaga za sklenitev pogodbe.

Drugi nesprejemljivi pogoji banovinskega predloga

Pa tudi mnoge druge določbe banskega osnutka vzbujajo tehtne pomisleke. Ne bo se lahko uživet Ljubljancem v misel, da naj se pravkar z milijonskimi žrtvami dograjena povečana mestna elektrarna postavi izven obrata in služi le za izjemne primere kot rezerva. Pomisleke vzbujajo v bankem osnutku one določbe, ki govorijo o tem, iz katerega vira bi KDE imela dobavljati Ljubljani električni tok. Banski osnutek je v tem ozirom popolnoma nejasen. Če si hočejo KDE z besediščnimi pogodbami pustiti odprto možnost, da dobavljajo Ljubljani tok iz tretjega vira (event. iz Fale!), sledi iz tega, da si hočejo varovati KDE proste roke, da se event. kot vmesni dobavitelj pogode z drugimi dobavitelji za dobavo toka Ljubljani.

Stilizacija člena 5. banskega osnutka dopušča Ljubljani mnogo premajhen konsumni okoliš, v bistvu le ono ozemlje, ki ga že danes alimentira z električnim tokom. Banovinski pooblaščenici so vse protipredloge odklonili.

Velike pomisleke vzbujajo določba točke 7. banovinskega osnutka, da se smejo cene električne energije spreminjati le v sporazumu s KDE. Ta določba ogroža avtonomijo MOL glede tarifne politike, ki si jo mora mestna elektrarna ne samo v interesu svojega lastnega razvoja ampak tudi v interesu svojih odjemalcev, ki so ljubljanski davkoplačevalci, vsekakor varovati.

Nesprejemljiva je določba čl. 10 banovinskega osnutka, po kateri priznavao sicer KDE Ljubljani pravico, da se udeležijo finansiranja elektrifikacije dravske banovine, ne povedo pa, na kak način in v kakšni meri.

G. Orniš direktor Stewage (Steternärksche Wasserkraft-und Elektrizitätswerke A. G.) v Gradcu se je zelo neugodno izrekel o banovinskem projektu. Posebno neugoden je način obračunavanja. G. Orniš naglašja, da je vsled predlagane obračunske metode podvržena celotna tarfina politika MOL odobravitvi KDE in da bi taka odvisnost vsekakor vodila k velikim težkočam.

Idejo zveze dveh močnih kaloričnih central — ljubljanske in velenjske — je kljub temu toplo pozdravljati in jo zasledovati naprej. Postaviti pa jo je treba torej vsekakor na podlago popolne paritete obeh pogodbenih strank. Sporazum bi se dal doseči najpravičnejše in najpravičnejše na takli podlagi, da bi se na eni strani KDE zavezala dobavljati mestni občini ljubljanski iz svojega velenjskega dalnovoda ves tok, ki ga Ljubljana ne more ali noče kriti iz lastne produkcije, na drugi strani pa bi se MOL zavezala KDE dobavljati ves odvisen električni tok, ki ga more producirati v svoji elektrarni; po taki pogodbi bi tvorili obe elektrarni druga drugo vzajemno pomoč in rezervno.

Seja se ob pol 11. ponoči še nadaljuje..

Španski petrolejski monopol

Madrid, 13. junija. AA. Minister financ je kategorično demantiral govorice o tem, da namerava vlada ukiniti monopol petroleja.

Grandi v Krakovu

Krakov, 13. junija. AA. Italijanski minister za zunanje zadeve je odšel v družbo poljskega zunanjega ministra Zaleskega v Wieliczko, kjer si je ogledal tamšnje solarne. Po povratku v Krakov si je Grandi ogledal mesto in okolico, mkar je prisostvoval v občinski palači svečani recepciji v njegovo čast.

Potrjeni svetovni rekordi

Pariz, 13. junija. AA. Mednarodna konferenca za letalstvo je potrdila dosedanje svetovne rekorde. Zatem je določila pogoje za Schneiderjevo tekmovalje, ki bo leta 1931.

Trgovinska pogajanja med Rumunijo in ČSR

Praga, 13. junija. Včeraj je prispeval v Prago rumunska delegacija, ki se bo pogajala o trgovski pogodbi med Českoslovaško in Rumunijo. Šef delegacije je generalni direktor v zunanjem ministru Camaril.

Smrt viteza zlatega runa

Budimpešta, 13. junija. Včeraj je umrl na svojem posestvu na predvečer svojega 80. rojstnega dne grof Anton Cziraky, ki je bil eden od osmih vitezo zlatega runa.

Mednarodna letalska zveza

Pariz, 13. junija. AA. Včeraj popoldne je konferenca mednarodne letalske zveze zaključila svoja dela. Danes dopoldne je konferenca izvolila nov odbor in predsednika zveze.

Položaj v Sir

Naši kraji in ljudje

Naša kraljica v Ljubljani

Včeraj popoldne okrog pol 4. je vzbudil v Šiški veliko pozornost izredno eleganten, modro pleskan avto, ki je tekkel skoro brezšišno. Za volanom je sedela mlada dama, poleg nje še druga, dojem je bil livriran šofer na zadnjem sedelu. Naenkrat so ljudje v gospe, ki je vodila avto, spoznali kraljico Marijo. »Kraljica se pelje« je šlo od ust do ust, se hipoma izvedelo po cesti še pred avtom in gruča pasantov so radostno pozdravljale kraljico, ki je smehljaje se prilizno odzdravljala z roko.

Ni. Vel. kraljica je prišla v spremstvu svoje dvorne dame z Bleda in je, kakor navadno, sama šofirala. Počasi in sprotno je vodila elegantni avto po mestnih ulicah, povsod živahno pozdravljena. Parkrat se je ustavila in izstopila. vsakokrat se je zbrala množica ljudi, ki je vladarici prirejala prigrizne ovacije, ko se je zopet vrnila k avtu. Peljala se je po Stritarjevi ulici, Mestnem in Starem trgu, pa nazaj v Šelenburgovo ulico, na Dunajsko cesto, od tam skozi Gradišče nimo banske palače na Bleiweisovo cesto in nato, po skoro dveurnem bivanju v Ljubljani, nazaj proti kraljevskemu Bledu.

Jurkovičev Cankar

Nisem zasledoval boja, ki je nastal o priliki konkurence za Cankarjev spomenik, in tudi ne vem, kakšni so bili vpsolani načrti. Vem le, da so se ob tej priliki razvile — kakor je pri naš žepu navada — hude besedne borbe. Zdi se tudi, da je šlo pri tem za alternativno, ali naj bo spomenik tak, da imej umetniško vrednost, ali pa tak, da naj ugaja širokemu občinstvu. Sicer je ta alternativa zelo čudna, a je menda dokaj značilna za našo dobo. Včasih je bilo namreč tako, da sta se ta pojma krčila. Uspeh vseh velikih umetnikov prejšnjih časov se je očitaval prav v tem, da so njihovi umotvorji navduševali veliko maso občudovalcev. Danes smo pa srečno dospeli do absurdnega prepričanja — hvale bogu za prepleta številna umetnostnih recenzentov, — da umotvor ni umotvor, če ni med občinstvom veliko število ob-

čudovalcev. Saj bi drugače ti edini svetovniki ne stali tako visoko nad »povprečno« in »podpovprečno« maso...

Z velikim zanimanjem sem prejel povabilo kipařja Jurkoviča, naj si ogledam njegovo v ilovici izvršeni kip Ivana Cankarja še pred odlikanjem v bron. Ko sem vstopil v atelje ter sem zagledal pred seboj umetniškovo delo, mi je za hip zastala sapa. Ali si morete misliti, kako bi Vam bilo, če bi stopili v sobo, a tam bi sedel vaš dober znanec ali prijatelj, ki je umrl pred mnogimi leti?

Da, to je Ivan, tak je bil, točno tak! Njegova je ta kretja, ko sedi s prekrižanimi nogami zamišljeno ter zre v daljavo, podpiraje si z desnico brado, med tem ko leva roka počiva na koleni. To je njegovo obličje, njegovo živo obličje! Resno ob enem in obojino, z rahlim dobrohotnim, a vendar nekoliko satirnim usmevom okoli ust. On je to, naj ga gledam od spredaj, ali od katerekoli strani.

Stisnil sem roko mojstru Jurkoviču, a nisem zmogel besede »čestitam«, tako me je prevzel njegovo delo.

Jurkovičev Cankar je umotvor, ki hoče podati le Cankarja, a drugega nič. Ali je še treba kaj drugega? Ali nam Cankar sam ni dovolj, če vidimo v kipu njega vsega? Če gledamo skozi poteze njegovega obličja v njegovo globoko dušo? Ali nam ne zadostuje, če občutimo pred tem kipom, da je upodobljeni zares tisti, ki nam je dal »Hlapca Jemca« in »Podoba iz sam?«

Ali naj pišem še »strokovno« kritiko o proporcijah, o stilu, o tehnikah, o draperijah? Bojim se, da ne bi mogel o tem zares posrečeno umotvoru povedati več nego

sem že povedal, če bi kipařjevo delo skušal analizirati. Zdi se mi, kakor da bi grešil nad njim, če bi ga skušal natančno opisovati.

Vrtnika bo lahko z vso pravico ponos-

na, da bo imela morda najlepši spomenik. A gotovo je, da kip ne bo znan samo Vrtničanom. Kmalu ga bo poznal po slikah morda tudi po plastičnih reprodukcijah sleherni Slovenec.

S. Santel.

Katastrofa mladih nemških turistov pod Triglavom

Nad Kugyjevo polico se je smrtno ponesrečil 21-letni Henrik Müller iz Kölna ob Renu — Njegov tovariš Ervin Liedtke težko ranjen

Mojstrana, 13. junija.

V sredo popoldne je prispelo iz Mošnjakev v Mojstrano 16 mladih nemških turistov, večji del samih visokoholcev, med njimi pa so bile tudi štiri dame. Pestra in živahna ter razmeroma izredno številna turistovska družina je vzbudila v Mojstrani precejšnjo pozornost in simpatije. Mladenci kakor tudi dekleta so bili na prvi pogled videti pogumni in že preizkušeni turisti, večinoma vsi v starosti svojih 20 let. Bili so tudi skrbno pripravljeni za veliki pohod v Julijske Alpe. Namenjeni so bili pred vsem naskočiti Triglav, izvršiti v posameznih oddelkih nekatere plezalne poskuse ter na koncu mimo Triglavskih jezer in preko Komarčev kreniti k slapu Savice, nato v Bohinj in slednjič v Ljubljano. Da se kolikor toliko razbremenijo prtljage, so vse odvišne stvari v Mojstrani spravili v zavoj in jih okrog pol 17. oddali na mojstranski pošti, da jih po izvršeni turi poste restante dvignejo v Ljubljani. Takoj po tem oprasku na pošti je brhka ekspedicija krenila v prijetnih večernih urah skozi Vrata v Aljažev dom, kjer je prenočila. Včeraj zjutraj že pred svitlom je ekspedicija nadaljevala pot na Triglavski dom na Kredarici, kjer se je nekoliko odpočila, nato pa naskočila Triglav. Mladi turisti so imeli krasen razgled in jih je, kakor so po povratku na Kredarico soglasno zatrjevali, popolnoma prevzela lepota naših planin.

Včeraj popoldne okrog 17. pa se je odločila petčlanska skupina te družbe še k plezarni turi na Triglav. Skupina, ki jo je vodil 21-letni akademik Henrik Müller, rodom iz Kolina ob Renu, se je primerno opremila za plezalno turo in je v zvezi s seboj tudi dolgo vrvo. Ker je bila ura za tak podvig že dovolj pozna, je oskrbnik svaril mlade turiste pred opasnim podvigom. Toda niso se dali odvrniti. Korakali so preko ledenika in so nato preko Kugyjeve police na severni steni hoteli doseči vrh Triglava. Že v bližini Kugyjeve police pa sta se dva člana skesala ter je plezanje nato nadaljevalo samo troje turistov: Henrik Müller je stopal prvi, za njim je bil na vrvi privezan akademik Ervin Liedtke, tretja pa je bila neka gospodična. Ko so bili na najopasnejšem

mestu v steni, je gospodična ravno odvezala vrvo — in tisti čas se je že zgodila katastrofa. Henrik Müller je strmoglavil navzdol globoko v prepad in je z razbito glavo obležal na mestu mrtev. S seboj je potegnil tudi Liedtkeja, ki pa je navzlic usodnemu padcu ostal živ, toda z zlomljeno nogo in drugimi poškodbami po telesu.

Do obupa prestrašena gospodična, ki si je bila v poslednjem trenutku z odvezanjem rešila življenje, je začela klicati onadva člana ekspedicije, ki sta zastala spodaj. Prebdeli so vso noč v steni in se šele davi vrnili na Kredarico, odkoder so se nato vsi ostali člani družbe podali na usodno mesto, spravili iz brezna mrtvega in ranjenega tovariša ter ju prinesli na Kredarico. Nosač Rekar, ki je bil ravno na Kredarici, pa je hitel v Mojstrano, kjer se je takoj sestavila rešilna ekspedicija pod vodstvom vodnika Gregorja Laha. Tvorili so jo sami že preizkušeni reševalci kakor Košir, Eržen, Jaklič, Jalen in poleg Rekarja še dva vodnika. Zvečer so po velikih naporih prinesli ponesrečenca v dolino in bodo ranjenca prepeljali bržčas v Ljubljano, glede mrliča pa bodo počakali nadaljnjih ukrepov.

Že okrog 16. popoldne sta prišla na mojstransko pošto dva člana družbe ter o katastrofi telefonično obvestila nemški konzulat v Zagrebu, ki je zagotovil vso pomoč; stavlil je na razpolago tudi eventualna potrebna denarna sredstva in prevzel nase dolžnost, da bo o katastrofi obvestil vse prizadete sorodnike v Nemčiji.

Ob 20. se je iz Ljubljane odpeljal rešilni avto po ponesrečenca.

Novica o prvi letošnji katastrofi v naših planinah se je tekoma dopoldne hitro razširila tudi po Ljubljani. Že kratko poročilo, ki ga je o tem objavil »Slovenski narod«, je v krogih naših planinarjev vzbudilo splošno sočustvovanje. Iz Mojstrani nam je bila od strani prizadete turistovske družbe, ki je vsa prestrašena, sporočena želja, izraziti prošnjo, da bi naša oblastva, v kolikor bo potrebna njihova pomoč, bila članom družbe, popolnoma nepoznanim v naših krajih, ljubezno na uslugo.

Velik požar v „Kovini“ na Teznu

Glavna delavnica popolnoma zgorela — 70 delavcev brez dela — Blizu 3 milijone dinarjev škode

Maribor, 13. junija.

Smuč med 23. in 24. uro je v tovarni »Kovina« na Teznu v glavnem objektu izbruhnil požar, ki se je tekoma ene ure razširil na ves objekt in ga s stroji vred popolnoma uničil. Takoj alarmirani mariborski gasilci so v hitu prihiteli na lice mesta s turbino, prihitela pa so tudi okoliška gasilska društva iz Pobrežja, Studencev, Peka, Razvanja, kasneje tudi še nekatera iz oddaljenejših krajev, ki jim pa sploh ni trebalo več stopati v akcijo. Mariborski in okoliški gasilci so omeili požar v toliko, da se ni razširil tudi na ostale objekte tovarne v neposredni bližini glavnega objekta.

Pogled na požar, ki je divjal v glavnem objektu, je bil strašen, vmes pa se je čulo pokanje tramov in rušenje posameznih delov poslopja, eksplozije itd. Več tisoč ljudi je gledalo strahote divjelega elementa.

Požar je prvi opazil nočni čuvaj tovarne Ivan Švaigel, ki je okrog 22. malo zadremal, okrog 23. pa se prebudil in opazil, da prihaja iz delavnice za ponikovanje samiliv dim. Takoj je telefonično alarmiral upravo in zasilice.

Po dosedanjih ugotovitvah je izbruhnil požar v malem oddelku omenjene delavnice za ponikovanje. V tem oddelku je velika železna peč, ki je v času obrata — tovarna obratuje samo v dnevnem času — stalno v uporabi. Vodstvo tovarne je menila, da je požar povzročila prevelika vročina, ki jo povzroča ta peč, ali pa — kar je druga verzija — kratki stik, ker tovarna baš sedaj v vseh objektih urejuje nove električne naprave.

V objektu, ki ga je požar uničil, je bilo zaposlenih okrog 70 delavcev moškega in ženskega spola, ki so zaenkrat brez posla. Ker je bil ta objekt izmed treh obratovnih objektov največji, je nad polovico obrata s tem ustavljena. Vendar pa je pod-

jetje odločeno takoj zgraditi novo moderno urejeno delavnico in potem takoj tudi nadaljevati z obratovanjem v dosedanjem ali morda še povečanem obsegu.

Škoda cenijo na okrog 2 do 3 milijone dinarjev. Točno je doslej še ni bilo mogoče ugotoviti. Vendar je škoda krita z zavarovalnico, ker je tovarna zavarovana pri zavarovalni družbi »Lava« za 5.160.000 Din.

Podjetje je last družbe, v kateri ima večino dunaiski kapital, udeleženi pa so tudi Jadransko-podunavska banka in mariborska poslovalnica ter nekateri manjši jugoslovenski interesi.

Rudarska nadaljevalna šola v Trbovljah

Trbovlje, 13. junija.

Letos praznuje rudarska nadaljevalna šola 25 letnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila l. 1905. in se nahaja ob ustanovnikov v Trbovljah menda edino še g. Gustav Vodusek, šolski ravnatelj v p., ki je bil tudi vodja šole od vsega početka do l. 1924. ko je stopil v zaslužni pokoj. Za njim je prevzel vodstvo njen sedanji voditelj, šolski upravitelj g. Robert Plavšak. Ustanovitelj te šole so imeli pred očmi smoter, dvigati duševni in moralni nivo delavske mladine in jo usposobiti za njen bodoči rudarski poklic. Na stotine absolutov te šole je bilo in so še zaposleni po vseh revirih TPD bodisi kot predelavci, pa tudi kot poduradniki.

Šola je imela do sedaj 2 razreda, s prihodnim letom pa se odpre še priravnalni razred, ki bo omogočal obisk šole tudi takim mladencem, ki niso imeli prilike obiskovati višje organizirane osnovne šole. — Blagodejno vpliva ta šola tudi na obna-

šanje delavske mladine, ker jo odtegne poučnemu življenju ter loči vso vzgojo v trezne in izobražene delavce ter zavedne državljane, ki obenem dobro volivajo s svojim znanjem in lepim vedenjem tako v službi, kakor tudi v javnosti na vse svoje tovariše.

Na šoli se poučuje naslednji predmeti: jezik, računstvo, zemljepis, lepota, obrtno spise, mineralogija, geologija, rudarstvo in risanje. Vse predmete je poučevalo osnovnošolsko učitelstvo, samo rudarske strokovne predmete so poučevali rudarski inženjeri.

V proslavo petindvajsetletnice je bil letošnji zaključek šolskega leta še posebno slavnosten in združen z razstavo pisemnih in risarskih izdelkov. Slavnosti so se udeležili poleg župana g. Sitterja in podžupana g. Voduseka tudi rudarski glavni dvorni svetnik g. inž. Stergar in rudniški ravnatelj g. inž. Pauer i. dr.

Razstava pisemnih in risarskih izdelkov je pokazala lep uspeh učiteljskega osebja, ki posveča vse svoje sile procvitu te šole. Šola se vzdržuje v glavnem s prispevki občine. Trbovelske premogokopne družbe ter Delavske zbornice. II. rudarske skupine i. dr.

Solo upravlja poseben šolski odbor, kateremu načeljuje župan g. Sitter. Nadaljnji odborniki so še: g. inž. Julij Pauer, rudniški ravnatelj kot podpredsednik, šolski ravnatelj g. Gustav Vodusek kot zastopnik krajevnega šolskega odbora, g. Robert Plavšak, šolski upravitelj, kot vodja šole, g. Adolf Jesih, učitelj, kot tajnik in blagajnik odbora, po enega zastopnika pa imajo v odboru vse ene korporacije, ki podpirajo šolo.

Kakor vsako leto, tako je tudi letos priredila rudarska nadaljevalna šola s svojimi goščenj pod nadzorstvom učiteljskega osebja poudaril izlet in sicer letos v Maribor in Ruše, kjer so obiskali in si ogledali tamonjske tovarne.

Vsesokolski zlet in Beograd v ameriškem zvočnem filmu

Za vsesokolski zlet sta se v Beogradu pojavila dva nenavadna kamijona. Prvi pripada Foxu, drugi pa Paramountu. Znamita velika ameriška filmska podjetja. Posebn. Foxova filmska ekspedicija je ob prihodu v Jugoslavijo takoj pravilno poimela svojo nalogo. Vodja ekspedicije mr. Pebal je takoj opazil velike prirodne in zgodovinske zanimivosti naše države, ki bodo nedvomno zanimale Američane. Zato se ni omeil samo na snemanje vsesokolskih prireditev, temveč namerava posneti razne zanimive podrobnosti v Beogradu in okolici, pa morda tudi drugod po državi. Stopil je v zvezo z ameriškim poslatstvom, ki mu je dalo potrebne informacije, in Foxov aparat je že posnel beograjske znamenitosti, opredelil pa se je tudi preko Save in posnel veličastno panoramo Beograda.

Med tem, ko je aparat snemal sliko, je tajnik ameriškega poslatstva govoril v mikrofoni za zvočni film primerno tolmačenje: »Na tem mestu je počela prva puška velike vojne. Tostan so pri gospodarstvih Avstrijci. Svoji čas je bil Beograd srednjeveško, zapuščeno, nemoderno mesto. A danes se vašim očem predstavlja v tej divni sliki, močan, poln poleta, ustvarjanja in živahnosti...« Nadalje je govoril laudarno, duhovito in prikolno opisal posamezne zanimivosti, ki jih je istočasno snemal film: tako beograjsko trdnjavo, Zemun kot predmestje, gradino velikega mostu preko Dunava in drugo.

Nedavno sta se na balkonu ameriškega poslatstva postavila pred Foxov filmski aparat ameriški poslanik Prince in naš zunanji minister dr. Marinković. Poslanik, ki je v Ameriki dobro znan ne samo kot diplomat, marveč tudi kot znanstvenik, je govoril v mikrofoni o zvezah Jugoslavije in Amerike z ameriškega stališča in poudaril, kako potrebna, dragocena in upravičena je propaganda Jugoslavije v inozemstvu. S svojimi kulturnimi pozori ter osebnimi odlikami značaja in morale Jugoslovenci upravičeno, uživajo v inozemstvu dober glas. Stotisoči Jugoslovenov živijo v Ameriki in intenzivno delujejo na proizvodnji države, ki jim je postala druga domovina. Oni so istočasno tudi važen kulturni faktor v Ameriki in zaslužijo vsestransko priznanje.

Nato je zunanji minister dr. Marinković izpregovoril v mikrofoni v angleščini, in sicer o kulturnih, smotnih, političnih in moralnih zvezah Jugoslavije z USA. Poudaril je zavezniško prijateljstvo, enake izkušnje in ideale v svetovni vojni, realne kulturne in gospodarske stike po prevratu. Nazlasil je o zornem simpatije, ki jih Američani uživajo v Jugoslaviji, ter izrazil željo, da bi taki odnosi ostali tudi v bodoče. Foxov aparat za zvočni film je naposled posnel tudi zgradbo kraljeve garde, ko je svrnila jugoslovensko koračnico, ki jo je lani komponiral poslanik Prince na Bledu.

Zanimanje za planinski dom na Mirni gori

Črnomelj, 13. junija

Letos 21. aprila je bil odprt širšemu prometu in obisku planinski dom na Mirni gori. Od tedaj naprej za stalno posejajo razni turisti, na tudi že kakih 10 šolskih razredov je šlo gori na planinski izlet, med temi tudi gimnazijci iz Kočevja. Iz tega se vidi, da je bila postavitev tega planinskega doma prav potrebna. Izlet na Mirno goro je ravno pripraven za en dan, izletnik ne izmuči preveč časa, ima ob vrnitvi užitek, kakor če bi šel na ne vem kako visoko goro. Dom je sedaj kompletno opremljen in stalno oskrbovan. Zanimljivo so ga v noči od 15. na 16. maja posejli neznanji zlikovci baš v času, ko ni bilo nikogar notri ter pokradli raznih živžnih potrebščin in vijače za ca 2500 Din vrednosti. Za podružnico, ki ima še dolo na domu, je bil to seveda težak udarec. Priskočili so na zopet na pomoč radodarni Črnomelci z darovi, katerim naj bo na tem mestu izrečena najlepša zahvala.

Pred par dnevi je dobila podružnica tudi zelo lepo kolekcijo raznih potrebščin od gospe dr. Zupaničeve soproge min. n. r. in ravnateljica etnografskega zavoda v Ljubljani. Gospa je bila tako hubezniva, da je iz lastne iniciative nabrala pri ljubljanskih mnogih lepših stvari za lepo opremo doma, ki predstavljajo že lepo vrednost. Bodi ji za njeno pozornost in požrtvovalnost izrečena najlepša zahvala.

la, kakor tudi vsem dobrotnikom. V jutriju namerava prirediti črnomelska SPD na Mirno goro izlet in veselico. Opazujemo na to že sedaj vse naše prijatelje.

Uspešno delovanje Sadjarskega in vrtnarskega društva

Ljubljana, 13. junija

Občni zbor Sadjarskega in vrtnarskega društva 29. maja v beli dvorani hotela »Uniona« v Ljubljani je pokazal lep napredek tega društva. Predsednik, kmetijski svetnik Viljem Rohman je otvoril občni zbor ter pozdravil delegate in zastopnika banske uprave g. inž. Skubica. V daljšem nagovoru je poudaril, da društvo stalno napreduje in ima že okrog 170 podružnic in čez 9000 članov. Zahvaljuje se učiteljem, ki po vsej banovini delujejo po podružnicah. Zahvalil se je mnogim predavateljem, ki nesebično in z vso požrtvovalnostjo širijo in utrjujejo začeto delo. Bodril je podružnice k delu in želel, da bi jih zastopali vselej res vneti sadijari in vrtnarji. Pozdravil je ustanovitev drevesnične gozda, ki bo veliko pripomogel k pravilni vzgoji sadnega drevja.

Glavni tajnik nadzornik A. Skulj je podal obširno poročilo iz katerega posnemamo: Kakor vsako leto je društvo tudi v pretečenem letu lepo napredovalo. Ob zaključku leta 1929. je bilo 8168 članov (napredek 942 članov). Podružnic je bilo 147 s 6160 člani (1928. 130 podružnic s 5490 člani). Podružnice so lepo delovale in imele 376 sei, priredile so 259 predavanj in tečajev, katerih se je udeležilo nad 10.000 poslušalcev. Svoje drevesnice ima 20 podružnic s 34.032 drevesci. Na pobudo podružnic se je zasadilo čez 20.000 sadnih dreves, deloma nabavljenih po znižanih cenah. Raznih podpor so dobile podružnice čez 130.000 Din ter raznega orodja in sredstva za zatiranje škodljivcev. Zavednost članstva se kaže posebno v tem, da je od 9000 članov ostalo na dolgu le 113 zamudnikov. Vsekakor znak velike zavednosti pa tudi vztrajnega dela v upravi. Društveno glasilo »Sadijar in vrtnar« se tiska v 9500 izvodih in ustreza v vsakem opazju. Za bodoče se bo list primerno razširil in okrasil z barvanimi prilozami. Sadni ogledi so se prirejali po vsej podružnicah, kjer je bila ugodna sadna letina.

V Ljubljani je bil v jeseni sadni sejem na katerem je bilo razstavljenih skoraj 2000 ameriških zabojev sadja. Ta sadni sejem je izdatno dvignil našo sadno trgovino in pridobil ugled našemu sadju tudi v inozemstvu.

Društvo je izdalo in založilo tudi sadne knjige, predvsem zelo uspešno knjigo »Sadni izbor«, ki je že razprodana in knjigo sadjarskega strokovnjaka ravnatelja Prioka: »Spravljanje, razbiranje, vlaganje, shranjevanje in razpošiljanje sadja«, ki jo moral imeti vsak zavezanec sadija, vsaka gospodinja, vsaka šola in vsako gospodarsko društvo. Glavni odbor in načelstvo sta delovala z vso vneto in uporabila vsako priliko v prid in razvoj društva. Tajniško poročilo je bilo sprejeto z odobranjem.

Iz blagajnikovega poročila g. profesorja Josipa Verbiča povzamemo le glavno. Društvo je imelo v l. 1929. 269.518 Din dohodkov in 216.050 Din stroškov, torej preostanka 53.467 Din. Čisto društveno premoženje znaša 73.993 Din in je naraslo od prejšnjega leta za 20.767 Din. Zahvalno omenja bivša oblastna odbora, kr. bansko upravo in Kmetijsko posojilnico za ljubljansko okolico, ki so naklonili društvu lepe podpore. Na predlog g. pregledalca računov viš. knjigovodja Ivana Kranjca so bili računi odobreni in sprejeta razrešnica, nica.

V nadaljnjem so bili sprejeti razni predlogi glavnega odbora in podružnic, ki stremijo za nadaljnim smotrenim dvigom sadjarstva in vrtnarstva s pravilno vzgojo sadnega drevja z zatiranjem sadnih škodljivcev, prirejanjem sadnih razstav in sejmov. Posebno važen je bil sklep, da se vrši vsako leto sadijski kongres, ki naj razpravlja o vseh perečih vprašanjih, posebno glede organizacije sadne trgovine.

Ko je bilo še sklenjeno, da se vrši prihodnji občni zbor v Mariboru, so se vršile na predlog g. delegata A. Bukovica volitve v vizičkom. Na predlog g. ravnatelja Lumačka je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Viljem Rohman, I. podpredsednik Martin Humeč, II. podpredsednik Josip Priol, tajnik Andrej Skulj, blagajnik Josip Verbič; odborniki: Dolinšek Ivan, inž. Perlič Pavel, Gorican Franc, Karol Fr., Levstik Milko, Močnik Peter, Omerza Viktor, inž. A. Podgornik, Petkovšek Val. Sazgadin Ljudevit, inž. Skubica Josip, Strekelj Josip. Namestniki: Istič Ivan, Novak Josip, Aplenč Fr., Lah Rado, Plesec Fr., Mravljak Ivan, Lovše Ant., Flego Ant., Vardjan Fr., Zupanc Jože, inž. Jeglič Ciril, Lap Ant., Pregledovalci računov: Kranjc Ivan, Kobal Josip.

Po tri in pol urnem zborovanju je zaključil društveni predsednik Viljem Rohman občni zbor z željo, da se vidimo v jeseni na sadijskem kongresu v Ptuj, prihodnje leto pa na občnem zboru v Mariboru.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in in pljuč. Skrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše je uravnava delovanje črevesja z uporabo naravnih »Franz Josefov« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da v začetku bolezni porajajoče se zapeke ponehajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak bolnik boji. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Samo še danes ob pol 8. in 9. zvečer

Pesem ljubezni

»Chanson d'amour«

Telefon 2124.

Elitni Kino Matica

GOVOREČI FILM

z najlepšo ženo Amerike

Billie Dove

kot partner

Rod la Roque

kč— Smrtna kosa. Dne 10. t. m. smo položili večnemu počitku splošno znano in priljubljeno posestnico in gostilničar, ko »Pri solncu« gospo Petsche Marijo. Blaga gospa je bila priljubljena posebn med kočevskimi Slovenci, ki so jo v velikem številu spremljali na njeni zadnji

gr— Osebnе vesti. Po odsluženju ka-
drskega roka je nameščen na tukajšnji dr-
žavni osnovni šoli abiturient ljubljanske
ga učiteljsišča g. Mirko Vidmar namesto
odhajajočega učitelja g. Bogomirja Regor-
ška, kateremu je priredilo ostalo učitelj-
stvo minuli četrtek poslovilno odhodnico.

št.— Razstavo ženskih ročnih del prirediteljstvo osnovno šole v nedeljo 15. t. m. dopoldne od 8. do 12. ure. Razstavljene bodo izdelki vseh razredov v prtilični šole desno. Vstopnine ne bo.

št.— Mladinski pevski zbor, Pomlad R. kr. je napravil na binkošti ponedeljek prišel v zdravilišče Topolšico. Na željo zdraviliškega vodstva je zbor zapel pod vodstvom učitelja G. Vrežeta nekaj lepih pesmi. Zdraviliški pacienti, ki so večinoma srbsko-hrvaške narodnosti, so dobre pevice nagradili z živahnim oboževanjem.

na b in pri poskusih.

» Dobave. Prometno - komercialni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave barv, lakov, terpestrina, minija in solne kisline ter glede dobave pločevine, kositarja, žice, zakovic in žitnikov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku. — Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik (Srbija) sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave vijakov z maticami in žice. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave manometrov, armatur, ventilov, gumijevih tesnilc itd. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.) Dne 1. julija se bo vršila pri komandi pomorskega arzenala v Tivtu licitacija glede dobave bakrenih zakovic, žice, vijakov, pločevine, muncin delta - materiala: 2. julija pa glede dobave cevi, spirita, katrana, paste, voska, koksa, karbida, cementa, khlagerita, šamota, klobučevine, šketc, smirkovga platna itd. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI, pogoji pa pri ekonomskem oddelku omenjene komande.) Dne 2. julija se bo vršila pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemumu oteralna licitacija glede dobave 1980 komadov zabojev za sanitetni material. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI, pogoji pa pri omenjenem skladišču.)

Beograd, Vojna škoda 443 zaklj., za no-
vember 455.5 zaklj., investicijsko 89 — 90.
agrarne 55.5 zaklj., Narodna 8340 zaklj. 8%
Blair 86.25 — 87.

Les.
+ Ljubljanska borza (13. t. m.) Tendencija za les mlačna. Eksektivno je bil prodan 1 vagon hrastovih podnic (43 mm deb., 2,65 m dolž., vse z uzelem nadmorno, od 19—28 cm širine), paralelno in ostrorobo blago, I, II, prevzem na licu mesta. Ico vagon ostaja Medvoje po 1350 Din. Povpraševanje je za 1 vagon bukovih in hrastovih odpadkov (vezanih v butare, dolž. 50 ali 55 cm), nadalje za 100 — 150 kub. m madrirjev (I—IV., tombante, monte, dolž. 4 m, širina 19 cm, deb. 76 mm), za večjo množico hrastovskih

prahov (od 50 mm debeline navzgor), za hraslove podnice (dolž 2,95 — 2,98 m, debelina 41—43 mm, širina 19 — 28 cm), za 50 tisoč komadov borovih pragov (2,80 × 24/28 × 12/14), 15.000 hraslovih pragov (1,80 × 20/22 × 12) in za več vagonov podmernih smrekovih in jelovih desek (12—18 mm, 4 m dolž, 10—16 cm širine, 60 vagona Sušak). — Naša lesna trgovina je nadalje v popolnem zastoji, in to baš v dobi, ko bi moral biti izstopni promet z inozemstvom na višku. Ker v trenutni svetlojazi gospodarski depresiji ni še videti znakov, iz katerih bi se dalo sklepati na skorajšnje zboljšanje položaja, zato tudi ni pričakovati, da bi se položaj na lesnem trgu v doglednem času bistveno zboljšal. Zastoj v lesni trgovini pa pri nas v Sloveniji tudi že neugodno vpliva na druge gozdpodarske panoge. Naš producent, ki je odvisen od prodaje lesa, občuti pomanjkanje in posledic tega je, da je njegova kupca moč dnevno manjšati.

Delovanje Privilegijirane agrarne banke je pokazalo svoj vpliv na zadružni pokret že v številnih pogledih. Ker banka enako postopa z vsemi vrstami kreditnega zadružništva, je namesto prejšnje borbe v zadružništvu nastopila zdrava, svobodna tekma med zadružkami raznih tipov. Pod vplivom plemenega delovanja so pričeli privatni denarni zavodi zmanjševati obrestno mero za kredite kmetovalcem, zeleniščeno na selu na prodaja. Tudi v združah samih stopajo na površje ljudje brez egoističnih namenov. Število zdruge se množi, prav tako kakor število zadružnikov. Pa tudi finančno stanje zdruge se je izboljšalo, ker so se povečale vloge, dočim so se na drugi strani zmanjšali režijski stroški.

Skušno s stariimi posloji bviše Direkcije za kmetijski kredit je bilo doslej odobreno vsega 69.714 posloj v skupni višini 467,4 miliona Din. Glede na to, da znašajo lastna sredstva banke (od vplačil na delnice) le 412,9 miliona Din, je morala banka doslej angažirati 54 milijonov Din tujih sredstev.

= Subvencioniranje rednih paroplovnih linij. Kakor smo že pred dnevi poročali, sta paroplovni liniji »Jugoslavenski Lloyd« in »Oceanija« sklepile z državo desetletno pogodbo glede vzdrževanja rednih paroplovnih linij med našo državo, Španijo in Južno Ameriko. Družbi sta se obvezali, do leta 1956, znatno povečati tožajo svojega paroplovnega parka. Kakor sedaj poročajo iz Beograda, se je država v teh pogodbah obvezala subvencionirati le redne linije, in sicer redne linije s Španijo, po pogodbi z družbo »Oceanija« z letnimi 6 milijonov Din in redno linijo z Južno Ameriko po pogodbi z »Jugoslavenskim Lloydom« z letnimi 8½ milijona Din. Poleg tega se izdeluje v prometnem ministruvstvu načrt zakona, ki bo do lokal nagrade za izvoz preko naših domačih luk z našimi ladjami. Tak zakon bi vsekokor znatno pripomogel k razvoju našega pomorskega izvoza in naše trgovske mornarice.

= Zavod za pospeševanje sunanje trgovine in gospodarska propaganda v inozemstvu. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine bo v kratkem izdal v vseh važnih tujih jezikih informativno in propagandno brošuro o naših gospodarskih razmerah in o naši gospodarski strukturi, ki bo namenjena inozemskim gospodarskim interesom. Te brošure bodo izdane v veliki nakladi in bodo poslane v porabo vsem našim predstavstvom v inozemstvu. V nekaj dneh bo že izšla naklada v francosem in nemškem jeziku, kmalu pa tudi v angleškem in italijanskem jeziku.

— Elektrarna na Ljubljani. Po obvestilu banske uprave dravske banovine se bo vršilo nadaljevanje postopanja za podelitev vodopravnega dovoljenja za vodosilno napravo (elektrarne) na Ljubljani pri vodni zatvornici, ki jo namestava postaviti Glavni odbor za obdelova-

13. junija.

Na zagrebčkom elektnem tržištu se je Vojna škoda danas za malenost okrepila. Za aranzmana in kaso se je trgovača po 433, za avgust po 432.5 in za december po 438. In vesticijsko je bilo zaključeno po 87.5. Blairova posojila so za malenost popustila, vendar ni prišlo do prometa. Zasebne vrednote se ostale zanemarije. Zaključki so bili le v Juzo banki po 79, v Slavsksu po 72 in v Unijonu (Osijek) do 125.

KULTURNI PREGLED

Kariera Josipa Rijavca

Berlin, 11. junija. Med berlinskimi Jugoslovenci zavzema prvo mesto goriški Slovenec g. Josip Rijavec. Kot prvi tenor berlinske opere in kot koncertni pevec si je s svojimi nastopi v Nemčiji in inozemstvu pridobil sloves odličnega umetnika. O njegovih uspehih v svetu pričuje že naslednji pregled Rijavčevega dela v letošnji sezoni.

Mimo 50 predstev, ki jih je g. Rijavec absolvirao v berlinski operi, je imel 40 gostovanj v raznih velikih mestih in sicer v Dresdenu, Koelnu, Koenigsbergu, Coblenzu, Radem-Badenu, Oberhausenu in Bochumu, zatem v Parizu, Pragi, na Dunaju, v Lillu in Monte Carlu. Za svetovno gramofonsko družbo »His masters voice«, ki ima v Berlinu svojo podružnico z imenom »Elektrolac«, je pel g. Rijavec svoje najboljšije arije iz »Trubadurja«, »Carmena«, »Bohémca« in »Pleša v maskah«. Nedavno je ob približno 100 letnici rojstva Goldmarka pel vlogo Asada v njegovem mojstrskem delu »Kraljica iz Sabee«. Ni samo naključje, da g. Rijavec v Verdijevem »Plešu v maskah« končuje v operi letošnje sezone.

Po počitnicah, ki jih bo — kakor vsako leto — prebil v Rogoški Slatini, se bo g. Rijavec ponovno vrnil v Berlin, kjer je angažiran tudi za prihodnjo sezono. Razen nastopov v operi bo absolvirao še 40 koncertov, za katere ga je bila že angažirala »Westdeutsche Konzertdirektion« v Koelnu. Znani dirigent Bruno Walter, pod katerim je pel v Parizu in na Dunaju, ga je ponovno angažiral za koncerte v Pragi, Parizu, Londonu in Dunaju. Takisto sta ga znova angažirala dirigenta dr. Kuck v Hamburgu in Abendrot v Koelnu. Z velikim nemškim pianistom Edvinom Fischerjem bo gostoval v Budimpešti. Privrati je povabljen tudi v Kopenhagen (gledališče in koncert), Bruselj, Antwerpen in Amsterdam. Znana francoska koncertna agencija Walmalette ga je angažirala tudi za koncerte v Parizu, Lillu, Monte Carlu in Nici.

Nedavno se je mudil v Berlinu veliki ameriški menažer g. Vinetti, ki je g. Rijavcu takisto ponudil angažman, vendar ga je bil moral odkloniti, ker je med tem že sprejel druge obveznosti.

Najzanimivejši angažman g. Rijavca je brez dvoma njegovo gostovanje v Gran Teatro del Liceo v Barceloni. Tu bo nastopil kot prvi tenor v italijanski stalnici in sicer v operah »Don Giovanni«, »Tosca« in »André Chenier«. To je prvi primer, da v barcelonski italijanski stalnici poje Nemec.

Največje uspehe zaznamuje g. Rijavca kot koncertni pevec. Tako je po izjavi velikega dirigenta Bruna Walterja najboljši tenor v Nemčiji za IX. Beethovenovo simfonijo. Leto je z največjim uspehom pel v Hamburgu, Parizu, Pragi in Monte Carlu.

G. Rijavec je danes najboljši plačani koncertni tenor v vsej Nemčiji. Tako je n. pr. za 50 taktov v Berlinu dobil »Te Deum« dobil enak honorar, kakor ga dobiva za ostale svoje koncerte: 14.000 Din.

G. Rijavec je v minuli sezoni na koncertih v Pragi in Parizu pel tudi kompozicije naših skladateljev Hatzeja, Hristića, Konjovića, Lajovića, Miljevića in Škerjanca.

Uspehov g. Rijavca se veseli vsak naš vojak. O njem tudi trdno vemo, da bo mirom vseh svojih svetovnih uspehov vedno ostal to, kar je — vzlic temu, da so ga nardili za Španca Joseja Rijavca (Joseja Rijavca) — namreč: Slovenec in Jugosloven.

„Hasanaginica“ v Pragi

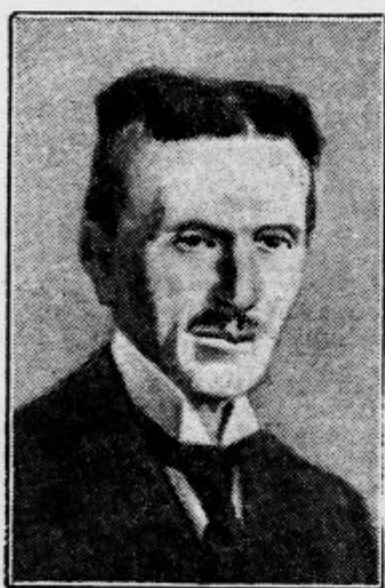
„Jutro“ je že med telefonskimi vestmi zabeležilo lep sprejem, ki ga je doživela v praškem Narodnem divadlu Ogrizovičeva drama »Hasanaginica« v režiji člana ljubljanske drame g. Zvonimira Rogoza. Posebno obširna in simpatična je kritika »Českega slova«, ki pravi, da je oca njevalce promatral dramatično te narodne pesmi s pravilne perspektive. Dobro pravi: »Vsi v gledališču so občutili, da z odra govori resnično pesniško delo, ki — rojeno iz slovečih narodnih pesmi, katero sta odlikovala že Goethe in Herder, — obsega vse več nego zgolj ganljive prigode zlomljenega ženskega in materinskega srca.« Tudi drugi kritiki se lepo izražajo o bistveni umetniški vrednosti srbohrvaške narodne pesmi, iz katere je Ogrizović z ibsenovskim duhom ustvaril svojo dramo.

Izjemo tvorijo »Venkov«, čigar sodba pa je vzlic svoji negativnosti zanimiva, ker kaže, kako misli del českega literarnega sveta o tako zvani nacionalni literaturi, ki se pri nas mnogo zagovarja. Predvsem T. H. zametuje ideologijo o slovenskem duhu v književnosti, čije »poslednji Mohikani« so na Češkem pokojni Holec in še živeča Hudec (prevajalec Hasanaginice) in Kubac. Mi vemo, da v literaturi ni slovanstva... in da je zelo nes pametno, če kdo mohamedanstvo in turstvo, kakor ga imamo v »Hasanaginici«, povisuje na nekako slovanstvo, kakor to delajo nekatere naiivni ljudje. Kaj imamo Čehi skupnega z Ago Hasanom, z mohamedanskim Srbom (vsaj mislim, da je to), ki ima sužnje, ki mu umor sužnjevi ni več kot zakol kure... Nu, dajte nam mir s tem slovanstvom, to je Balkan in nič drugega... To narodno poezijo starejšega datuma novodobni srbski in hrvaški pisatelji radi na novo predelujejo; pri nas smo že spoznali Vojnovičovo »Smrt matere Jugoviciće«. Ivo Vojnović, ki je bil njega dni na Češkem precejšen, je napihnil to preprosto reč z vprav neznošno neokusno, gostobesedno simboliko, čije nositelji je bil ta dalmatinski dekadent...»

Ta osamljeni glas ni naperjen samo zoper Ogrizovičovo »Hasanaginico«, marveč sploh zoper umetniško in etično vrednost srbske in hrvaške narodne pesmi, o katere etiki obstoje pri nas cela filozofska dela (Miloš Gjurić). Pisec promatra zadojlo jako enostransko, odklanja slednjo romantiko v slovu; zanj podobe minulega življenja niso zanimive, če količkaj nasprotujejo današnjemu pojmovanju. Skratka: pisec do jugoslovenske pesmi nima pravičnega odnosa. Kajpak z enako pravico bi bil moral odkloniti tudi vzpiranje grških tragedov in Shakespearijevih del na českih odrih, zakaj njih pojmovanje pravosti in družabnih form takisto ni v skladu z današnjim.

Nikola Tesla

V Beogradu (Založba Sveslovenske knjižnice M. I. Stefanovića in druga) je pravkar izšel spis inž. Slavka Bokšana »Nikola Tesla i njegov pionirski rad u elektrotehnici« (ciril., 224 strani v 8°). Nikola Tesla je eden največjih sinov, kar jih je kdaj dala jugoslovenska rasa in vse omikano človeštvo ga po pravici šteje med najzaslužnejše možne današnjega časa. Ne pozabimo, da

je ta Jugosloven odkril princip in tehniko prenosa električne energije, da so visokofrekvenčni tokovi in njih izraba v tehniki, industriji in medicini v zvezi z njegovim pionirskim delom in da je Tesla tudi eden izmed pionirjev današnje radiotehnike; vse, le, ko obudujemo radio, se spomnimo, da si je za ta tehnični čudež naših dni pridobil neveljavni zaslug tudi genij Nikole Tesle. Tega velikega moža, drugega, s katerim

smo Jugoslovenci prispevali k slovesu tehničnih ved Zedinjenih držav ameriških (poleg prof. Pupina), bi bili morali bolj poznati in čislati, njegova slika naj bi bila pogostejša v naših hišah. Vsak narod je ponosen na svoje velike možne in jugoslovenci narod se sme po pravici ponositi baš s Teslo, ki je eden izmed začetnikov velikega razdobja človeštva, ki stoji v znamenju elektrotehnike. Nemara se bo naš čas nekoč imenoval baš po elektrotehniku — z njo vred bo bleščalo v vekove tudi ime Jugoslava Nikole Tesle.

Inž. Slavko Bokšan nam je v zgornji knjigi lep predstavil tega velikega. Prvi del spisa obravnava življenje in intelektualni razvoj Nikole Tesle, začetek njegovih izumov, njih zgodovinski značaj in zlasti Tesline zasluge za radiotehniko. Ta del knjige je tako poljuden, da ga bo lahko prečital tudi oni čitatelj, ki ima o fiziki le najsplošnejše znanje. Drugi del obravnava posebej velike elektrotehnične probleme, ki jih je rešil Tesla in teoretičen značaj njegovih tehničnih izumov. Posebno zanimivo je poglavje, ki skicira Tesline nazore o elektriciteti, svetlobi, toploti, materiji in prostoru. Ta del zahteva že malo več znanja, vendar ga bo čitatelj s srednješolsko naobrazbo, ki se količkaj zanima za fiziko, zlasti pa za vedo o elektriki, z lahkoto prečital. Pisec je treba priznati, da skuša s mikavim pripovedovanjem kar najbolj olajšati čitanje knjige; to mu je posebno uspelo v prvem delu, ki je v najboljšem pomenu besede poljuden. Nikjer ne pretirava v hvali in ne očituje osebnega kulta, ki nam vsi radi postane nadležen: skratka — knjiga inž. Bokšana je dostojno delo o največjem sinu kršne, junške Like, o nesmrtnem geniju, a skromnem, v večno delo in iskanje zatopljenem človeku Nikoli Tesli.

Priporočamo jo vsakomur, zlasti pa mladini. Za mlade, ki tehniki nagajene izobražence je to zlata knjiga. Knjiga, ki kaže, kako genij, združen z neumornim delom, premaguje vse ovire in nima miru, dokler ne izpolni svojega poslanstva.

Beleške

O vprašanju objektivne glasbene kritike piše dr. St. Vurnik v »Zboru« (VI. št. 3) med drugim: »... Kar so stari smatrali za umetnost, to njih sinovi že negirajo in ustvarjajo lastno estetsko zgradbo, da jo bodo podrl vnuki. Potencialna umetnina torej je očetu tudi aktualna, sinu pa je ne rabna, ker mu ni več aktualna... Razvoj zahteva vsako minuto svežih sil, ki ga požene dalje, in kultura ne stoji niti za leto dni. Danes je svet v tem svetovnem nazoru, taboru, ima o Bogu in svetu tole mnenje, mlajša generacija že vse to ovrne in postavi svoje naziranje in z njim nov lepotni ideal...«

Vsekakor je ta burkasti svet, kakor nam ga opisuje g. dr. Vurnik, zelo interesanten. Čudimo se le, kako je mogel pisec ostati katolič! Z druge strani bi utegnil kdo sklepati, da je spričlo velike važnosti, ki jo ima aktualnost pri estetskem vrednotenju, čimnik naravnost umetniške tvorbe. Nu, mi ne protestiramo... Da pa je moderno pojmovana umetnost blizu tudi krojaškemu salonu z njih živim interesom za aktualnost mo d e, pričuje to-le: »Sijajno si, brat, izvršil krinolino in mojster si med krojači. Toda, brat — naše dame vendar rabijo ozkih in kratkih kril, ali ne vidiš...« V modi je res tako, čeprav bi človek sodil, da se med tem zopet bližamo času krinolinske umetnosti — ali ima tako zvana publika isto »obleko« (okus), kakor avantgardisti? Ni-li v umetnosti »le peščica ljudi oblenca« po najaktualnejši modi, ostali pa še nosijo »krinoline«? Če je tako, kakšen je potem odnos med »umetnikom in narodom«? Kdo ima prav? Nemara oni, ki čaka, da »kratka in ozka krila« zopet izgube mamljiv čar modne novosti in da se avantgardisti vrnejo k množici (n. pr. obnova naturalizma — neoklasicizem, neoromantizem itd.)? Ali res gre večno naprej in ne kajkrat tudi nazaj?

V Zagrebu je izšla knjiga: »Što je život? Na principu prirodnog zakona obradio Gjuro Sertić.« Knjiga je originalna že po posvetilu: pisec jo je namreč posvetil »samozvestnim meščanom Daytonu v Zedinj. državah ameriških, ki so »vrgli iz šole in cerkve zmoten Darwinov nauk o postanku človeka.« Mi se kajpak ne maramo spuščati v oceno te knjige. Opozorjamo le, kako neverjetna nejasnost je nastala v zadnjem času v teh vprašanjih; mitologija in legenda Babiloncev. Egipčanov, Izraelcev i. dr. se mešajo z energetičnimi, genetičnimi in drugimi prirodoslovnimi teorijami; tej zmesi se dodajajo teozofski in antropozofski nauki, primeša se celo nekaj aritmetike in vsa brozga obda s psihologijo, pa so rešeni najtežji življenjski problemi.

Potakem se lahko dvomljivo predpiše takle recept:
krščanstvo 100
materializem 30
sirup iz orientalske mistike 70.
Zavziva vsak dan z veliko žlic!

Majhen pogled v pisateljsko delavnico: V »Die literarische Welt« čitam, da ima ameriška pisateljica Anita Loos že delj časa pripravljen svoj novi roman, da pa kljub večmesečnemu iskanju še vedno ni našla primerne naslova. Potemtakem ni tako težka reč, da spišeš roman. Težje je, da mu najdeš naslov. Nekateri pisatelji pa delajo baš nasprotno. Najprej se rodi naslov, le-ta vsebuje idejo in iz nje se razplete dejanje. Večmesečno iskanje naslova za dovršen roman — to je prava ameriška »recherche du temps perdu«.

Ce smo že pri naslovih in ženskah, naj omenimo, da je francoska pesnica Maria Noël (Božič) izdala pred dnevi svoje religiozne pesmi, ki jih kritika imenuje »les Noël«. Redko kdo je tako srečen, da bi se mu ime ujelo z vsebino dela. To je torej »popolna harmonija«. Pri nas bi lahko n. pr. Jus Kozak napisal kosačke povesti. Drugi bi zamenjaval svoje ime v sklad s svojim delom. Celo g. Suchy piše svoje potopise toliko sočno, da ne more izdati suhih, kakor bi g. dr. Debeljak zamenjal z založnika, ki bi si hotel naložiti »Knjigo debelih« — namreč po obsegu in po vsebini »debelih«, če bi take-le pisal. Saj celo za »Okrogle povesti« ne dobi založnika...

Neki dovtipen bahač, ki pa ni tako nemumen, da ne bi spoznal sikh strani slovenskega slovstva, je ondan namignil, da bo razpisal »nobel« nagrado za izvirne, domače, moderne in sveže, pa nedolžen humorističen roman. Može se norčije, ker ve, da ga ni Slovenca, ki bi mogel spisati res domače humoristično delo, pa še z nedolžnim, nežaljivim humorjem povrh. — Izvzeti so seve neprostovoljni humoristi. Tem se marsikaka »posreč«, kakor je n. pr. tista letridev, da bo »Mona Gabriella« sprejeta v svetovni repertoar. Ko sem to slišal, sem bil vesel, da sem sin naroda, ki ima toliko zaupanja vase. In glejte: pričel sem se nedolžno, res naivno smejati. Ali ni to bil pravi humor? —K—

Kriza pri »Popotniku«. Prejeli smo: Edin slovenska napredna pedagoška revija »Popotnik« je izšla pred dnevi v obsegu 8 pol. številka (5./8.) je zakasnila, ker je med uredniškim odborom v Mariboru in izdajateljem USU v Ljubljani prišlo do nesoglasij. Sporazum ni bil dosežen in urednik dr. Fr. Zgeč, A. Osterc in E. Vrane so podali ostavko. Urejevanje je prevzel obl. nadzornik v pok. g. Senekovič. Dosedanji uredniki so zasledili pedagoško - psihološko - sociološko smeri, učiteljske samoučbenice, njih odstop vzbuja v pedagoških krogih živahne komentarje.

III. mednarodni igralski kongres bo od 21. — 28. junija na Dunaju. Slovenske igralce bosta zastopala g. višji režiser prof. Šest in član ljubljanske drame gospod Gregorin. G. Gregorin je odpotoval te dni v Oberammergau, da se kot nosilec Kristusove vloge v ljubljanskem »INRI« seznanji z znamenitimi igralci paskinskih iger v Oberammergau.

Walter von Molo,

eden največjih sodobnih nemških pesnikov, predsednik nemške Pesniške akademije, slavni danes 50letnik. Molove drame in zlasti njegovi romani »Schillerromane«, »Roman meines Volkes«, »Auf der rollenden Erde« i. dr. se uvrščajo med najboljše produkte sodobne nemške književnosti.

moralo takrat mnogo veljati, saj Kochanowski obžaluje, da »... v nym lochu wina seremskie (ne) stawajac (v moji kleti sremska vina ne stoji). Številko krase reprodukcije izbranih slik z razstave sodobne francoske umetnosti.

Naposed naj omenimo še sarajevski »Pregled«, ki je v 6. številki prejel mod drugim članek Jos. M. Jovanovića »Vera u Rusij«, Delibabićevo studijo o romantizmu, Jovanovićeve prevode nekaterih sonetov J. A. Vrehticeke, pregled delovanja kulturno-prosvetno-socialnih društev v Bosni in Hercegovini (s preglednimi tabelami) in celo vrsto manjših prispevkov. »Pregled« je dober regionalen obzorik (o njem smo pred tedni na tem mestu izpregovorili obširneje) in ne bi smel manjkati v naših večjih knjižnicah.

Priznati je treba, da ti vodilni srbohrvaški časopisi (»Srpski književni glasnik« smo to pot izpustili iz pregleda, ker smo najnovjši zvezek zaznamili že pred dnevi) prikažejo mnogo zanimivega tako, da se listanje po njih zmerom »izplača«, vendar po vsem tem čutiš potrebo »srednje jugoslovenske revije, ki bi dajala prerez skozi jugoslovensko sodobnost in nam kazala izsledke vsega, kar se pri nas stori v pravcu kulturnega razvoja in zgoščevanja naših dosežkov tolikanj raztresenih sil. Kakor izjemo, je taka revija že na vidiku. Od zrelosti jugoslovske inteligence zavisi, kako bo lahko izvrševala svoje odgovorne naloge.

Maks Reinhardt

(Ob petindvajsetletnici njegovega režiserskega delovanja.)

Gotovo je, da je poleg Stanislavskega Maks Reinhardt eden glavnih in najizrazitejših predstavnikov svetovnega gledališča v zadnjih tridesetih letih. Zgodilo se je že, da so ga imenovali Stanislavskoga zapada, vendar pri podrobnejši analizi njegovega dela je lahko spoznati, da je pre-

cejšnja razlika med njima, da sta si v svojih osnovah celo nasprotna. Stanislavskega Hudožestveni teater se je začel z naturalizmom, ki se je v njegovi igralski umetnosti izživil v najskrajnejših točkah notranje in zunanje režije. Življenjska resničnost — to je izhodišče, to je ideja in smoter Stanislavskega. Zato je samo ob sebi umetno, da je težišče njegovega repertoarja bila naturalistična ali realistična na dramatika Čehova, Gorkega, Ibsena, Hauptmanna in drugih.

Reinhardt je začel svoje delo 1905. l. v Nemškem gledališču v Berlinu, torej v času, ko je Stanislavski stal že na trdnih, neomajnih tleh in v januarju 1906. je hudožestveni teater z ogromnim uspehom gostoval v Berlinu. To je prav gotovo važna zarezna tudi za Reinhardta, ki je bil takrat še prav za prav le pred začetkom svoje prave poti, zakaj nekaj mesecev po svojem angažmanju v Nemškem gledališču doživeti z vsem Berlinom svojo umetnost Hudožestvenega teatra, prav gotovo ni ostalo brez vplivov na njegov razvoj. V nasprotju s Stanislavskim je se Reinhardt skozi vse svoje dosedanje delo in tudi v svojih početkih posvetil klasični dramati, ki in to predvsem Shakespeareju. Shakespear je njegova os in njegovo veliko dejanje. Naturalizem ga je precej spodrinil iz gledališča (podoben proces se godi v svetovnih gledališčih danes, ali samo po doben...), kjer je zavladala proza in v igralski umetnosti naturalizem. Meinhart govori in Otto Brahm sicer niso dosegli tistih viškov, kakor jih je Stanislavski, vendar so zelo važni za razvoj nemškega gledališča, kateremu je v zadnjih desetletjih utiral pot Reinhardt. Svojemu Shakespearu je dal sodobno podobo v igri in scenaciji. Skušal je napraviti kompromis med naturalističnim gledališčem in tradicijo Burgtheatra. To je tudi nujno moral, če je hotel sodobnemu meščanu poživeti Shakespeareja. Poleg tega je moral vzeti v repertoar naturalistično in moderno dramo. In vsa njegova veličina je v spretnosti tega kompromisa raznih strui, v organizaciji gledališča in v ustvaritvi dobre materialne podlage. Hudožestveni teater se kot dosledni naturalistični teater nikoli ni mogel povsem sprijazniti s Shakespearejem.

Reinhardt ni ustvaril svojega sistema; je kot režiser in kot ravnatelj eklectičist. Nekaj je vzlet pri naturalističnem igralcu, nekaj pri lepogovorečnem igralcu Burgtheatra, povsod, kjer je kaj našel, kar bi poživilo repertoar, publiko in igralca, je vzel in preoblikoval, vezal in oživljal. In v tem preoblikovanju, vezanju, izbiranju in spajanju je njegovo mojstrstvo. Dramatik Shakespeare mu je glavno torišče. Zanimivo je pri tem to, da je njegovo stremenje, ostati pri prestrem repertoarju vseh časov in strui, nekako predhodno stremenje po sintetičnem igralcu Tirofa in Majerholda. Igralec mora biti zmogel vseh stilov, zato mora obvladati ne samo naturalistične gibe telesa in naturalistične govorice, prav tako mora znati lepo govoriti verze in se razbiti njih ritmike (v nasprotju z naturalističnim igralcem, katerega stremenje je bilo tudi verze govoriti čim bolj kot prozo) mora biti tragičen in clown, psiholog in improvizator po načinu comedia dell'arte, mora biti kakrtni igralec in do gotove meje celo plesalec. Te zahteve Tirofa in Majerholda se takorekoč skrivajo tudi neke za daj za Reinhardtom, ki pa jih ni nikoli jasneje izpovedal nego v skromni trditvi repertoar sodobnega gledališča mora biti pester. K temu je dostavil še vse tehnične pridobitve razsvetljave, vrtilnega odra itd. Reinhardt je režiser prakse in ravnatelj praktik. Njega ni vodila ideja kakor Stanislavskega, ni izšel iz umetniško-idejne »snove«, ki bi jo držal, ampak je zaradi svoje praktičnosti režiser in ravnatelj improvizator, to se pravi iz dneva v dan se preoblikujoči in mnogokrat si nasprotujoči režiser. Shakespearejeve komedije je uprizoril z razkošno opremo, s clownsko pretiranostjo smeha in komike, v ameriški drami »Artisti« je zaposlil poklicne clowne in cirkuške artiste poleg svojih igralcev. Njegova praktičnost, ki ji nismo goče res ni najti primere v sodobnem gledališču, je stremela tudi vedno po materialnem uspehu. V tem se združujeta v njem ravnatelj (kot lastnik ali solastnik ali akcionar gledališča) in režiser. Nikoli ni šel preko meje — skušal je vedno hodi diti srednjo pot — ter je tako kot dosleden meščan ustvaril tipično meščansko gledališče svoje dobe. Danes stoji pod njegovim vodstvom več nemških gledališč — ki se dobro rentirajo zase in zanj. Njegovo mojstrstvo je v tem, da je rentabilno združeval umetnika-režiserja in ravnatelja-podjetnika. Zato je povsem razumljivo, da ni dosegel nikoli tistih višin in tistih globin umetnosti, kakor jih je dosegel Stanislavski. Bratko Kreft

Med revijami

»Letopis Matice Srpske« je pravkar izšel v dvojnem obsegu, kot številka za maj in junij ter po svoji obilnosti spominja na debelo zvezko prejšnjih letnikov. Vsebina tega zvezka je pestra. Izmed leposlovcev so začetopani tudi nekateri nesrbski književniki, tako n. pr. Dragutin M. Domjanić, Rihard Nikolić i. dr. Težišče zvezka je v esejih in razpravah. Tako je Kosta Stranjin prispeval daljši pregled ruskega slikarstva, dr. Milan Marković je z ozirom na dogodke v Indiji karakteriziral tri nasprotnike Zapada: Rousseaua, Tolstega in Gandhija. Zanimiv je tudi članek Boška Tokina »Glavne ideje, ki jih je ličnost bugarske književnosti«. Izmed ostalega gradiva naj opozorimo zlasti na članke »Slovenski problem u nauci i životu« (Todor Taranovski), Iz književnog života moderne Danske« (L. Smoldak). Naše emigracija i propagandistička književnost« (A. Stanojević). Številko zaključujejo poročila o novih knjigah in časopisih.

»Misaec«, mesečnik, ki ga urejuje V. Živojinović, je izdala te dni šele 7/8 številko (za april t. l.). Neredno izhajanje ji nikakor ni v prid. Neredna najnovjšega zvezka je na višini prejšnjih. Posebno zanimiva je filozofsko-kulturna razprava dr. Vlad. Dvorinovića »Životna snaga jugoslovenske rase«, ki je poglavje iz obsežnejšega spisa, ki ga pripravlja ugledni pisec v nemščini in ki bo razpravljalo o psihologiji in karakterologiji južnih Slovanov. Sodoč po tem očitoma, da njegova studija interesantno delo, ne

samo za tuje znanstvenike, marveč tudi za nas same. Precejšen del zvezka zavzema leposlovje, ki ga zastopajo imena B. Jelić, G. Božović, R. Nikolić, R. Bojić, iz moderne srpske literature pa je prevedena novela M. Kozakova »Partijska stvar«. Interesantno studio je prispeval A. Haller: »Ivo Vojnović kao pjesnik Dubrovnik«. Tu premosti na analizi spisov pokojnega gosparja Ivo, koliko in kako je dal v njih poezijo Dubrovnika, duha njegove preteklosti in dušo njegovega prebivalstva. Kdor se bavi z literarnimi problemi, bo z zanimanjem prečital daljša razpravo »Problemi književnog realizma«, ki jo je prispeval ruski teoretik prof. A. Pogodin. Razpravlja pa predvsem o glavnih ruskih realistihi. O vprašanju »novega dramskega izraz« razpravlja Rad. Nikolić, dotičim M. Erceg premostriva fašistično ideologijo — predmet, ki bi zlasti pri nas zaslužil večjo pozornost. Med umetnostnimi poročili ocenjuje St. Hakman kulturno razstavo Julijске Krajine. Dalje je izšla daljša ocena najnovjšega knjige prof. dr. K. Vukalja »Duševna rast otroka in mladoletnika«. Ocenio je spisal Ljubka D. Jurković. Izraza željo, da bi izpopolnjeno delo izšlo tudi v srbski izdaji.

»Venec« je najzanimivejši jugoslovenski književni časopis za mladino. V pravkar izišlem 9/10 zvezku (za maj-junij), s katerim je zaključena 15. knjiga, se je končal prvi del Finžgarjevega romana »Pod svetobnim solncem«, ki ga prevaja St. Živojinović v srbsko. Roman bo ponatiskan v knjigi. Ta prevod zavzema dober del zvez.

ka. Ostala vsebina je razdeljena med poučno in leposlovno gradivo, slednje deloma iz mladih peres. Za književno naobrazbo mladine je posebno važen spis »Veština pripovedanja«, ki čitatelje uvaja v bistvo in poglavite probleme pesništva in pripovedništva. Avtor je znani nemški pisatelj J. W. Sermann. »Venec« se pozna izkušena roka njegovega urednika in izdajatelja prof. Jeremije Živanovića. Ne bi pa bilo napak, če bi se mu bolj poznala tudi jugoslovenska orijentacija...

Zagrebska »Hrvatska revija« je po opremi brez dvoma prva med jugoslovenskimi literarno-umetniškimi časopisi. Fin papir, lepe ilustracije, ličen tisk jih dajejo značaj prave reprezentativne revije. Tudi vsebinsko je ta časopis — čeprav tesno omejen na specialno hrvaško kulturno področje — vedno prav zanimiv. V 6. številki je prof. Josip Pasarić orisal profil hrvaškega politika in pisatelja dr. Marijana Drenčevića. Obsežna groteska »Samac iz polkorolj« je iz peresa Novaka Simića, ki smo ga doslej poznali predvsem kot pesnika in ki med mlajšimi mojstri obeta. O evropskem romantizmu je spisal dobro studio dr. Ivo Hergušić. Bogdan Radica je v članku »Zagonetka Akropolis« izpovedal — za tolikimi pisci vseh evropskih narodov — svoje občutje pred atensko Akropoljo. Zanimiv je tudi kratki prispevek Ante Simića »Srijemsko vino u starini«. Malo je znano, da so že v 16. stoletju obstojale gospodarske vezi med Poljsko in Jugoslavijo. Jan Kochanowski, čigar 400 letnica rojstva so oni dan slavili Poljaki, opeva sremsko vino, ki je

Odpor proti nemškemu finančnemu zakonu

Odiočilna seja finančnega odbora – Splošno nezadovoljstvo s predvidenim prisilnim odtegljajem za brezposelne

Berlin, 13. junija. d. Vest o nameravanem odstopu finančnega ministra dr. Moldenhauera je bila sicer demotivirana, vendar pa ni izključeno, da bo prisiljen podati ostavko med posvetovalnim o finančnem načrtu. V parlamentarnih krogih se govori, da bi v tem slučaju prevzel njegov resor gospodarski minister, demokrat Dietrich. Jutri se vrši odločilna seja o finančnem načrtu, pri kateri pa ne bo vlada pristala na nobene izjemne več.

Glede prisilnih davkov ni nobenega dvoma več, da jih vse stranke enodušno odklanjajo. Posebno se poudarja, da bi vsled novega finančnega zakona uradništvo, ki je sedaj večinoma nacionalistično usmerjeno, prešlo v vrste ekstremnih narodnih socialistov zaradi novih prisilnih davkov, ki padajo v prvi vrsti v breme uradništva.

V parlamentarnih krogih se razpravlja o tem, kako bi se prisilne davke enakomerno razdelile na vse prebivalstvo. Te davke naj bi ne bile davek na nameščence s stalno plačo, kakor misli sedaj finančni minister, ampak naj bi bile pribitek na dohodninski davek. Na vsak način se bodo v državnem zboru o tem vršile še velike debate, ter je zelo dvomljivo, da bi novi državni proračun bil sprejet pred 1. julijem.

Berlin, 13. junija. d. Društvo privatnih nameščencev »Vela« se je uroplo proti odločitvi razsodišča v Oyenhausen, ki predvideva po službeni razlagi in razlagi društva delodajalcev znižanje plač nameščencev za 7 odst. Računajo, da bodo vsem nameščencem sedaj odpovedane pogodbe, ter potem sklenjene z njimi nove z redukcijami plačami. »Vela« ostro protestira proti taki razlagi razsodišča ter ugotavlja, da bi vsako prikrašanje pri plačah v današnjih razmerah bilo za uradništvo naravnost katastrofalno.

Mednarodna konferenca dela

Sestava komisij mednarodne konference za proučevanje delovnih pogojev

Zeneva, 13. junija. AA. Uradni razmišljani mednarodne konference dela so bili sestavljeni takole: 1. Odbor za prisilno ali pa obvezno delo: predsednik francoski vladni delegat Gautier, podpredsednik belgijski delegat de Fontaine in nemški delegat delavski delegat Besteiro, poročevalec angleški vladni delegat Vernen. 2. Odbor za delovni čas: predsednik italijanski vladni delegat Anselmi, podpredsednik danski delegat delojemalcev Oesterberg in nizozemski delavski delegat Smith, poročevalec španski vladni delegat Gascon Ymarin. 3. Urad za delovni čas v rudnikih: predsednik nemški vladni delegat Brauns, podpredsed-

nik angleški delegat delojemalcev Lee in belgijski delavski delegat Delard, poročevalec angleški vladni delegat Shinwell. Nadaleje je bil ustanovljen redakcijski odbor, obstoječ iz francoskega delegata delojemalcev de Fontaine in nemškega delavskega delegata Bergerja. Ustanovljen je bil urad, ki bo proučeval čl. 408, pod predstvom šinskega vladnega delegata Mania. Prve tri komisije bodo proučevale načrte konvencij, ki jih je izdelal mednarodni urad dela. Sklenili so, da ne bo o teh vprašanjih generalne debate in da bodo pričeli takoj s proučevanjem teh načrtov, ki bodo temelj razprav

Stimson za ratifikacijo londonske pogodbe

Washington, 13. junija. s. Državni tajnik Stimson je opozoril v brezličnem govoru državljane Zedinjenih držav na to, naj opuste opozicijo in pronazadno proti londonskemu pomorskemu aktu in naj podpirajo vlado in senatorje. ki so naklonjeni aktu v tem, da bi se pogodba ratificirala še to poletje. Zavračanje dobesni bi dalo samo militaristom zaželjeno priliko, da bi toliko časa vodili hujskajočo kampanjo, dokler ne bi med narodi zopet nastalo nezauhanje. Ko je namesto militarizma nemškega cesarstva stalo mirnohumna republika, je nastal nov položaj, v katerem velika brodnja niso samo nepotrebna in draga, temveč tudi nevarna.

Drobiž iz Beograda

Beograd, 13. junija. č. Sinoči je odpotoval načelnik ministrstva kmetijstva dr. Stojković v južno Srbijo, da oceni škodo, ki so jo prizadejale poljedelcem zadnje nevihte.

Beograd, 13. junija. č. Ministrstvo kmetijstva je odobrilo kredit v znesku pol milijona dinarjev za uničevanje kobilic v gornjem Banatu.

Beograd, 13. junija. č. Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Turčijo se bodo pričela sredi meseca julija. Šef naše delegacije pri teh pogajanjih je dr. Milan Todorović. Pogajanja za trgovinsko pogodbo s Poljsko se bodo pričela v mesecu avgustu.

Rusko-nemški odnošaji

Berlin, 13. junija. Potrjuje se vest, da sta nemška in ruska vlada imenovali razsodišče za ureditev vseh neresenih vprašanj. Razsodišče bo obstajalo iz dveh nemških in dveh ruskih delegatov. V prvi vrsti bo razpravljalo o pritožbi nemške vlade, ker se zaupniki III. internacionale vedno bolj vmešujejo v nemške notranje zadeve.

Madžari skrivajo orožje

Budimpešta, 13. junija. AA. Ze pred vojno je bil običaj, da so oblasti od časa do časa vršile kontrolo, da najdemo skrito orožje. Nedavno je orožništvo v Kečkemetu in okolici pregledovalo stanovanja in našlo 64 pušk in nekoliko stotin nabojev skritih na raznih krajih. Zaradi neopozornosti je policija izvršila preiskavo tudi v stanovanju narodnega poslanca Ivana Heyasa, kjer pa ni našli nobenega orožja. Ob tej priliki je minister notranjih zadev odredil potrebne ukrepe, da se razjasni, kako je prišlo do te preiskave.

Pacijent:

Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim žleodec in uredim prebavo?

Zdravnik:

v Rogaško Slatini

Tozadavni prospekti se dobe pri ravnateljstvu zdravilišča, kakor tudi v vseh pisarnah »Putnika«. V času izven glavnih sezon je redni popusti! Igra v ošala ena! Direktno železniške zveze

Vsesokolski zlet

Proglas Sokolom – vojakom

Beograd, 13. junija. AA. Starešinstvo Sokola kraljevine Jugoslavije je danes izdalo na vojake-Sokole tale proglas:

Bratje vojniki Sokoli! Danes stopate na ponosna tla sokolskega zletišča. Izmed dni vsesokolskega zleta Sokola kraljevine Jugoslavije boste izpolnili dva cela dneva s svojimi tekmami in sokolskimi nastopi. To je dokaz, da v naši vojski zmerom viada visoki duh našega naroda. V hudih dneh suženstva je naš narod vedno hrepenel po tem, da ostane viteškega duha in telesa. Naš narod je globoko v srcu branil spomin na sijajno prošlost in vero v svetlo bodočnost. Kot viteški duh je prista carstvo nebesko, ki ga je vodila duša častitega kneza Lazaria. Kot pobornik telesne čistosti in vrline je gojil odlike telesa, da je zmoglo »iti in pobegniti in na strašnem mestu ostati«.

Bratje vojniki Sokoli! V naši svobodni, lepi in veliki domovini neguje se dalje plemenitost svoje duše in čistost in veličino svojega telesa! Sokolski duh, ki je velik v naši junaški vojski, se danes najlepše vidi v vaših tekmah in sokolskih nastopih. Naj vam bodo srečne tekme in naj vam bo, bratje Sokoli: Zdravo! – Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Prihod ameriških Sokolov

Beograd, 13. junija. AA. Zletni odbor je prejel iz Newyorka kablagram, da so naši Sokoli 11. junija odpotovali iz newyorkske luke v Evropo. Naši Sokoli, 125 po številu, so se vkrcali v Newyorku na največji in najhitrejši prekomorski parnik družbe Cunard Line »Mauretania«, s katerim razen Sokolov potuje tudi mnogo turistov v našo državo, da si ogledajo zlet. »Mauretania« bo v Cherbourg 16. t. m. Generalna direkcija Cunard Line v Liverpoolu je takoj naročila svojemu zastopstvu v Beogradu, da pošlje v Cherbourg uradnika, ki bo Sokole sprejel v Cherbourg in spremljal v Beograd. Zastopstvo Cunard Line v Beogradu je določilo v to svrhu g. Milojkovića, ki je že včeraj v vsemi potrebnimi instrukcijami, ki jih je dobil od zletnega odbora, odpotoval v Cherbourg.

Bengalični večer na čast sokolskemu naraščaju

Beograd, 13. junija. AA. Zabavna sekcija zletnega odbora bo priredila na čast sokolskemu naraščaju večer nenavadnih umetnih ognjev. Ta prireditve bo na dan 21. junija ob 20.30 na igrišču Beogradskega športnega kluba. Več sto slik s tisočimi raketi in raznih bengaličnih barvah bo prikazanih ob svitu in ob spremljanju topovskih strelav. Naraščajski sokolski znak z državno trobojko bo obdan z meteoritskimi bombami v bahnih barvah ter z elektno solnčno mavrico. Nato bo prikazana ogromna ležeča državna trobojka, iznad katere bo naslikan Sokol, ki širi svoja krila nad Njegovim Visočanstvom prestolonaslednikom Petrom. Slika prestolonaslednika Petra ga bo prikazala v sokolskem kroju z napisom: »Zdravo, starešina!«. Pri tej priliki bodo topovi oddali 21 častnih strelav. Drugi del teh umetnih ognjev bo prikazoval bruhanje ognjenikov v višino 30 m, girandole in žudolepe slike iz bajne »1001 noč«. Mnoge slike bodo spremljali tisoči in tisoči japonskih solčnikov, bombe in rakete, nakar bo prikazan v bengaličnih barvah ogromen portret Nj. Vel. kralja in kraljice. Nad tem portretom bo velika kroma v zlatih barvah z inicijalkama A in M v rdečih in modrih barvah. Pri tej sliki bo oddan 101 častni strel, razen tega bodo prikazane še druge slike, n. pr. Niagarski slap itd.

Povratek srednješolske mladine

Beograd, 11. junija. AA. S snočajnim vlakom ob 6.25 so zapustili Beograd zadnji oddelki srednješolske mladine, ki je odelovala prejšnje dni na sokolskih prireditvah. To so bili učenci in učenke skupolajskih srednjih šol, ki sta jih vodila njihov ravnatelj in en profesor. Dijaki so zapustili prestolni, eo polni zadovoljstva in nezbrisanih vtisov. Na postajo so dijake spremljali člani zletnega odbora in še enkrat pohvalili lepo vedenje, vzorni red in sokolsko disciplino šolske mladine, kar je ugotovil ves Beograd.

Bethlenov strah

Budimpešta, 13. junija. Vodja madžarskih socijalnih demokratov Vambéry je včeraj odpotoval v London, kjer se bo baje sestal z bivšim predsednikom madžarske republike grofom Karolyjem. V vladnih krogih obstoji bojazen, da pripravljata Karoly in Vambéry skupno akcijo, da bi zmanjšala političen pomen Bethlenovega poseta v Londonu. Vladno časopisje piše zelo ostro proti londonskemu potovanju Vambéryja, ki mu neravnost očita izdajstvo.

Pred mariborskim malim senatom

Zločinstvo stane pa je zavrženo 36 letni poštni sel Jožef Rožanec, ki je služboval v Črni kot poštni službenik. 14. marca mu je izročil poštni uravnik poštno nakaznico za Marijo Orriz in sicer v znesku 1000 Din. Ker do 16. marca Rožanec nakaznico Mariji Orriz še ni izplačal, je ta prišla vprašati na pošto, da ji je na njen račun prišla kaka nakaznica. Ko je poštni uravnik pregledal spise nakaznic, je ugotovil, da je Rožanec izplačal nakaznico in ponaredil podpis Mariji Orriz. O zadevi je obvestil poštno ravnateljstvo, ki je poslal, preiskovalnega organa. Ta je v preiskavi ugotovil, da je oolez tega Rožanec doneveril še za 2000 Din raznih manjših vsot. Pri preiskavi je Rožanec svojo krivdo prvotno tajila, nato pa priznal in se zagovarjal, da je bil plačan samo 718 Din na mesec in da ni mogel s to plačo izhajati, ker je moral plačevati za hrano 600 Din. Sodišče pa je ugotovilo, da ta zagovor ne drži ter ga je obsodilo na dva meseca strogega zapora in dve leti izgube častnih pravic.

Dopisi

POLJANSKA DOLINA. Zadnji čas je, da se priklasite k Vodnikovim družbi pri poverjeniku g. Ivanu Sorliju v Gorenji vasi. Kdor je na bližje Poljanam, naj se javi pri poverjeniku g. Ivanu Kokalju. Sokolskem upravljatelju v Poljanah in plača malenkostno članarino 20 Din. Kakor vemo, bodo letošnje knjige prav zanimive in zabavne, s katerimi si bodo bralci krašali dolge zimске večere. Lani se je ozlasil še ta in oni, ko so knjige že izšle, pa je bilo že prepozno, ker knjige posebno pratika, se tiska le po številu članov. Naj letos nikar nihče ne zamudi. Še ta mesec se lahko priklasite, potem pa bo konec. — Naš Sokol se prav lepo, razvija in napreduje kljub vsem nasprotnikom. Snujeta se dve novi sokolski četi v Leskovcu pod Blegošem in na Savodnu v Novi Oselci. Tu bo v nedeljo 15. t. m. ustanovni sestanek, na katerem bodo poročali o pomenu in važnosti Sokola starešina, podstarešina, načelnik, prosvetarica in tajnik. — Vreme imamo lepo, Pričela se je že košnja. Tudi kopanje se je pričelo. Turisti so pričeli prihajati v dolino in na Blegoš. Dolina postaja od dne do dne bolj živahna.

PODNART. Dela za izpeljavo poti čez Tatince k slapu Nemilščice in gradba prvi čez elap napredujejo in je upati, če lastniki zemljišč, koder vodijo pota, ne bodo ovirali začete akcije, da bo v nekaj tednih dostop k slapu in prehod k Rimskim toplicam omogočen. Vsa akcija je popolnoma privatnega značaja in je nje namen le, odkriti zopet del lepote, ki jih skriva še naša Gorenjska. Gotovo bodo naši sosedje Besenčani, ki so lastniki zemljišč ob elapu, namen podpirali in ne onih, ki žrtvujejo čas in denar za dobro reč, pri jhovem delu ovirali. Podnart kot tujakoprometna točka in izhodišče za izlete vedno bolj pridobiva na privlačnosti. Zal da postaja, ki dobi vedno prijaznejše lice in okolišč, še vedno nima električne razsvetljave, čeprav imamo pri nas v sleherni hiši električno luč in električno cestno razsvetljavo.

ZIDANI MOST. Binkoštni prazniki so privabili lepo število izletnikov v naše okoliške hribe. Mnogo jih je hitelo na Lisco, kjer je SPD ukrenilo vse, da turisti kolikor mogoče zadovolji. Tudi Kum je bil številno obiskan. Naša postaja je bila ob praznika polna potnikov kakor že dolgo ne. Največ jih je seveda hitelo k sklepu velesoja v Ljubljano. Dasi je bilo prestopanje in vrvenje naravnost silno, se ni primerila nobena nezgoda, kar je zasluga naših železničarjev, ki znajo vedno vzorno vzdržati red. Prav neprijetno pa je vedno ob praznikih na naših cestah. Bodi proti Rimskim toplicam ali proti Radečam ali proti Hrastniku – vse so okupirane od motorjev in avtomobilov. Med njimi so nekateri brzobirni dirkači, ki drvijo tako hitro, da se jim pešak komaj izogne. Posebno težavno je to na cesti proti Hrastniku. Nujno je potrebno, da bi se v začetku Kurje vasi in kraj Suhga Dola postavila kazala z napisi in svariili pred prenapeto vožnjo. Po nesreči bo zvonjenje prepozno. Za enkrat je kronika nesreč hvala bogu skromna. Na binkoštni ponedeljek je padel sinček našega orožniškega komandirja Hočevarja tako nesrečno, da si je strl desno roko. Zdravi se v ljubljanski bolnici. V Šmarjeti si je hotel v nedeljo neki železničar prevezati žile na rokah, kar pa so pravčasno preprečili. Ranil se je sicer na rokah, pa bo menda okreval. Savinja sprejema vedno več kopalcev in veslačev. Plitva je tako, da splavariji težko priveslavo v Savo. — Naš kraj se marsikomu zdi pust. To pa samo zato, ker večina ne pozna okolice, ki je prav slikovita, ozračje je zdravo in je dovolj prilik za kopanje in izlete.

SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI. Na prav prirčen način je tukajšnja šolska mladina pozdravila rumunske goste. Dasi se je njihov prihod zakasnil, so vsi učenci vztrajali do 16. ko se je pripeljal zadnji avto. Z zastavicami in s cvetjem v rokah, pozdravljali goste z navdušenim vzklikom: »Živela Rumunska« in »Živela kraljica Marija«. Naodličnejši gosti so soredeli od mladine šonek krasnih nagelnov in šonek prav lepih vrtic, ki jih je podarila v to svrhu vrla narodna rodbina Srebotnjakova. Na vabilo šolskega upravitelja je gasilno društvo pomočilo cesto, da se ob prihodu gostov niso dvigali s ceste oblaki prahu.

MOSTE PRI KAMNIKU. Prostovoljno gasilno društvo v Mostah priredi v nedeljo 15. t. m. veliko vrtno veselico ob priliki slavnostne blagoslovitve nove motorne brizgalne. K množični udeležbi vabi odbor.

PILŠTANJ. Na škapulirsko nedeljo 13. julija in ne 6. julija, kakor so pomotoma pisali listi, se bo na Pilštanju blagoslovila

motorna brizgalna prostovoljnega gasilnega društva Pilštanj. Lesično. Po blagoslovitvi bo skupna vaja vseh došlih in domačega društva na občinskem pašniku v Lesičnem, nato pa veselica v prid društva z bogatim sporedom. Sosedna gasilnica in druga društva se naprošajo, da na ta dan ne prireajo nikakih vaj ali veselje. Poskrbljeno bo, da obiskovalci ne bodo lažni in žejni, Svitala bo domača godba na pihala. Rosenbauer – Koširjeva motorika bo pa pokazala, kako velika je njena zmoglost. Društva, kakor vsi prijatelji gasilstva se prijazno vabijo k prireditvi. Nikomur ne bo žal za urice, ki jih bo ta dan preživel v našem Pilštanju.

STRANICE PRI KONJICAH. Društvo kmetijskih fantov in deklet v Stranica priredi v nedeljo 15. t. m. ob 3. popoldne tekmo koscev z veselico na vrtu g. Marinka. Kdor si hoče ogledati to zanimivo prireditev, naj se potruji v nedeljo k nam! Za dobro postrežbo poskrbi gostilničar.

Radio

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Sobota, 14. junija.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 18: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18: Koncert radio orkestra. — 19: Nemščina. — 19.30: Novi kazenski zakonik. — 20: Koncert iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila.

Nedelja, 15. junija.

LJUBLJANA 9.30: Prens cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Kmetijsko predavanje. — 11: Koncert radio orkestra. — 12.15: Tedenski pregled. — 15: Reproducirana glasba. — 15.30: Prens iz Beograda. — 20.30: Prens koncerta iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Prens koncerta iz unionske vrta.

BEOGRAD 10.30: Dopoldanski koncert. — 12.45: Koncert radio orkestra. — 13.30: Prens sokolskih svečanosti. — 16.35: Narodna glasba. — 19.30: Koncert pevskega zbora. — 20.30: Prens koncerta 400 godbenikov. — 22.30: Poročila. — 22.45: Narodna na ploščah. — ZAGREB 11.30: Dopoldanski koncert. — 15.30: Prens iz Beograda. — 20.30: Prens koncerta iz Beograda. — Lahka godba orkestra. — PRAGA 18.10: Pevski koncert. — 20.10: Prens simfoničnega koncerta. — 22.18: Lahka godba. — 23: Godba za ples. — BRNO 18.10: Pevski koncert. — 20.10: Prens simfoničnega koncerta. — 22.18: Lahka godba. — 23: Godba za ples. — BRNO 18.15: Dueti iz Puccinijevih oper. — 20.10: Prens vsega programa iz Prage. — VARŠAVA 17.30: Koncert godbe na pihala. — 20.45: Koncert solistov in orkestra. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10.30: Cerkevna glasba. — 13.30: Reproducirana glasba. — 16: Koncert desknega pevskega zbora. — 16.40: Koncert orkestra. — 17.45: Pevski koncert. — 19: Komorna glasba. — 20.35: Dramski večer. — Jazz band. — BERLIN 19.30: Klavirski koncert. — 20: Zabaven glasbeni program. — Godba za ples. — FRANKFURT 19.30: Koncert iz Stuttgarta. — 20.15: Nemzani Mozart. — 21.45: Prens programa iz Stuttgarta. — LANGENBERG 20: Orkestralni koncert. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 19.30: Lahka glasba. — 20.15: Prens koncerta iz Frankfurt. — 21.45: Kabaretni program. — BUDIMPEŠTA 12.15: Vojaška godba. — 16: Madžarske pesmi. — 18: Koncert filharmonikov. — 20.10: Narodne pesmi. — Ciganska godba. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21.02: Opera »Romeo in Julija«. — 23: Godba za ples.

SOKOL

Lep uspeh Sokola Cleveland. V Clevelandu postoji marljivo slovensko sokolsko društvo, ki goji seveda poleg telovadbe tudi razne igre. Zlasti se goji basketbal, ki je lepa in zabavna igra. Naravno je, da tekmuje društvo tudi z drugimi klubbi in telovadnimi društvi v mestu in dosega tudi lepe uspehe. Pred kratkim so odigrale članice celi turnir basketbala in si priborile prvo darilo, zlat pokal. Poleg tega pa je prešla še vsaka članica zlat prstan. Naš poročevalec nam je poslal tudi sliko zmagovalne deseterice naših deklet, žal ni zrela za reprodukcijo.

Predsedstvo Češkoslovaške obce sokolske se je konstituiralo po zadnji nam domestni volitvi na odborovi seji kakor sledi: Uradujoči podstarosta br. Mašek, namestniki br. Štepanek in dr. Heller, prvi tajnik dr. Jaroslav Urban, drugi tajnik Karel Svarc, blagajnik Vladimir Mueller, statistik dr. Krovak, prosvetar Krejčí. Ob enem so bili ponovno izbrani predsedniki posameznih odsekov, ki jih šteje predsedstvo 28. Predsednik slovenskega odseka je ponovno naš stari prijatelj br. Vincenc Štepanek.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš iskreno ljubljani soprog, preskrbni oče, stric in bratranec, gospod

JOSIP KENDA

restavrater in posestnik v Kamniku

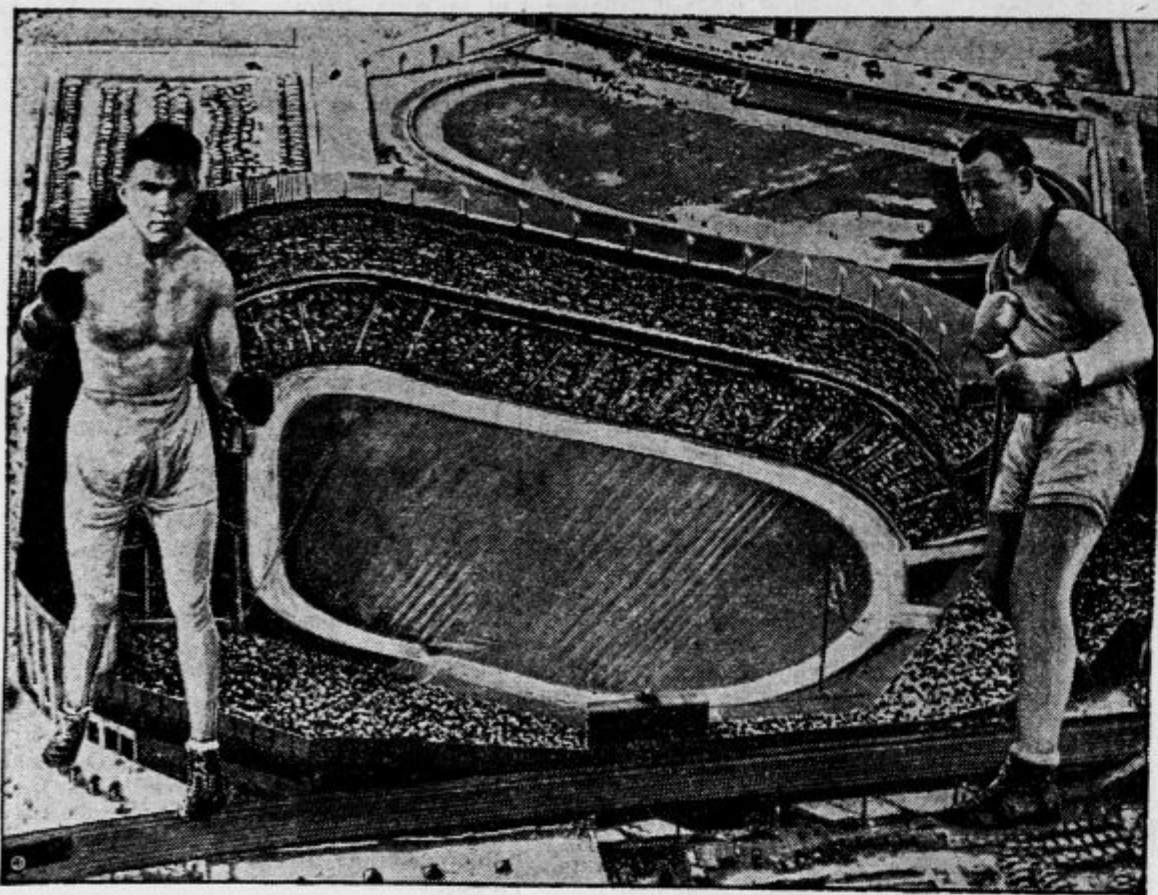
danes, dne 13. junija 1930, ob pol 10. uri popoldne, previden s tolažili svete vere, po daljšem bolehanju, nenadoma preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 15. junija 1930, ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti na pokopališče v Zalah.

Sv. maše se bodo brale v nadžupni in frančiškanski cerkvi v Kamniku.

V Kamniku, dne 13. junija 1930. 8767

FRANJA roj. LEVICNIK, soproga. — MILAN in STANKO, sinova. — MARIJA REGALY, ELA, TONČKA KRATNAR, hčere, in vsi ostali sorodniki.

Iz življenja in sveta

Schmelling svetovni prvak v boksanju

V četrti se je odigrala že dolgo prej napovedana borba med Nemcem Schmellingom in Bostoncem Sharkeyem za naslov svetovnega prvaka v boksanju. Ker se je Sharkey v četrtem kolu poslužil nedopustnega udarca, so ga sodniki diskvalificirali in zmago prisodili Schmellingu. Na sliki levo Schmelling, desno Sharkey, v sredi Yankee Stadion v New Yorku, kjer se je vršila borba ob navzočnosti preko 70.000 gledalcev.

Kako se je kralj Karol vračal

Zanimive podrobnosti o Karolovi poti v domovino

Bukarešta, 11. junija.

Se le sedaj se polagoma doznavajo točne podrobnosti, kako se je kralj Karol vrnil v Rumunijo. Pot je bila zelo romantična in nekatere njene epizode bi bile prav lepa snov za napet film.

Ko se je kralj Karol, takrat še princ, odločil v Parizu, kjer je bival, za tajen povratek v domovino, je bil najtežji problem v tem, kako dobiti potrebne potne listine. Vedel je dobro, da mu nobena država ne bo hotela pomagati, saj je bila Rumunija takrat oficijelno še proti njegovemu povratku in bi država, ki bi kljub temu šla Karolu na roko, kršila mednarodne odnose. Zato ni bilo misliti na to, da bi mogel Karol potovati pod svojim pravim imenom, ali pa pod imenom Karola Caraimana, pod katerim je princ živel v inozemstvu.

Problem je rešil rumunski kapetan Pop, ki je bil pridružen rumunski letalski misiji v Parizu. Pop je užival med rumunsko pariško kolonijo in tudi na rumunskem poslanstvu velik ugled, bil pa je na skrivnem vnet Karolov pristaš. Ker je poznal vse osebe poslaništva, se mu je posrečilo dobiti rumunski potni list za svojega šoferja Evgeja Nicolola, pri tem pa zamenjati šoferjevo fotografijo v potnem listu s fotografijo princa Karola. Tudi potrebni vizumi so bili nabavljani na šoferjevo ime.

Vse je šlo gladko in manjkal je samo še nemški vizum. Pop sam je hotel še v zadnjem hipu na nemško poslaništvo, da bi dobil vizum. V svoje veliko vznemirjenje je opazil, kako je začel poslušati uradnik pazljivo in nezaupljivo opazovati fotografijo v potnem listu. Preteklo je več napetih minut, naposled pa je uradnik le dal vizum. Ali princa res ni spoznal, ali pa ga je morda spoznal, pa kljub temu molčal, ve le on sam.

Iz Pariza v Monakovo je potoval Karol z vlakom; prispel je v bavarsko prestolico brez incidentov in ovir. V Monakovem je bil že pripravljen avijon tipa Farman, ki ga je posodila neka pariška letalska družba za odškodnino 44.000 francoskih frankov. Letalo je startalo ob 7. zjutraj in je letelo nad Dunavom preko Dunaja do Budimpešte. Tam je okrenilo proti severu, ker je princ raje letel nad Češko-slovaško kakor nad Madžarsko. Se le zadnji del poti je vodil zopet nad madžarskim ozemljem.

Polet je bil dosti težaven, ker se je moralo letalo ves čas boriti z močnim vetrom. Toda izborni francoski pilot, ki je vodil letalo, je spretno obvladal vse težave in nevarnosti. Vendar pa se je polet zaradi njih tako zavlekel, da je pošla zaloga bencina, predno je letalo prispelo v Cluj. Pilot je moral zato pristati na nekem travniku, komaj par streljajev od madžarske meje. Ako bi moral pristati le par minut poprej, bi prišel Karol v roke madžarskim oblastem in njegova pot bi najbrž ne končala tako srečno, kakor je.

V Cluju so bili obveščeni o Karolovem prihodu le nekateri njegovi najintimnejši zaupniki, med njimi komandant vojaškega letališča. Ta je računal, da bi moral Karol prispeti okrog 2. dopoldne. Ker ga še ob 3. ni bilo, je poslal tri vojaška letala, ki so jih vodili v zadevo posvečeni oficirji, da poiščejo princa. Dva oficirja sta se s svojima letaloma brez uspeha vrnila, kapetan Cristescu pa je našel primerno letalo in mu pomagal z bencinom; na travniku se je bilo med tem zbralo že veliko število kmečkega prebivalstva iz bližnjih vasi. Ljudje so spoznali priljubljenega princa in mu prirejali prisrčne ovacije.

Obe letali sta skupno nadajevali pot do Cluja, kjer so princa sprejeli njemu

vdani oficirji in ga pogostili. Po enurnem počitku sta se princ in njegov pilot zopet dvignila in brez nadaljnjih ovir v poletu preko gore Caraiman, katere ime je princ nosil v svojem izgnanstvu.

Za usluge, ki jih je storil Karolu kot princu, je Karol kot kralj že dva dni kasneje podelil svojemu pilotu najvišje rumunsko odlikovanje. Kako je bil pilot nagrajen še poleg tega, listi ne poročajo.

Ceps.

Neznana Donizettijeva skladba

Iz Rima poročajo, da je našla neka oddaljena sorodnica slovitega italijanskega skladatelja Donizettija, ki ji je danes 80 let, rokopis nekega njegovega neznane simfoničnega dela. Ta skladba se imenuje »La Partenza« (Odhod). Rokopis je stara gospa izročila glasbenemu zavodu v Faenzi.

Gdč. Hesselgreenova
je prevzela v novi švedski vladi, ki jo je sestavil liberalci Ekman, ministrsko mesto. To je prvi ženski minister v tej skandinavske državi.

Dvojna krava

Pod tem imenom je razstavljena v Parizu Lolotte, krava normandske pasme. Tehta 600 kg in ji je pet let. Ima dve vimeni in 8 seskov ter da pri molži res skoro dvojno normalno količino mleka. Vzorna krava ima dosti občudovalcev in so jo slikali številni fotografi.

Opica - vlomilec

Del pariških gasilcev lovi že od binokostnega ponedeljka predrzno opico, ki je ušla iz nekega živalskega vrta in ki ima sedaj že več hudih reči na vesti. Tako je vlomila v ponedeljek zvečer v neko hotelsko sobo, pobla vse šipe in zrcala, izpila vse steklenice parfema in razgrizla preprogo. Naslednjega dne je posetila v nekem drugem hotelu spavajočo damo, ki je zavpila seveda na pomoč. Tedaj je predrzna žival pograbila škaflo z več kosi mila, s katero je splezala na neko drevo pred hotelom, kjer je vse mlo pojedla. Nato je izginila — na nove pustolovščine. Doselej so jo že mnogi videli, ujel pa je ni še nihče.

Procesija v radiu

Prvič je bila procesija predmet brezzičnega poročevalskega prenosa in sicer v terek po binokostnih v Ehternachu pri Frankfurtu. Tam prirelijo namreč vsako leto v spomin na plesno manjso srednjeveških skakalcev procesijo, ki se je udeležijo običajno do 15.000 romarjev. Ta velik sprevod stopa oziroma skače z duhovni in godci na čelu proti cerkvi in pokopališču, pa tako, da napravi na vsaka dva koraka naprej tri nazaj. Letos je frankfurtska brezzična postaja poročala o tem bogudopadljivem skakanju približno na isti način kakor druge postaje o poteku kakšne boksarske ali nogometne tekme.

Umetni dež

Holandski inženjer Veraart je začel proizvajati umetni dež. Na amsterdamskem letališču se je dvignil te dni s trimotornim aparatom, v katerega je bil naložil 1500 kg leda. S pomočjo strjene ogljikove kisline so dali ledu temperaturo 70 stopinj pod ničlo. Veraart je poletel nato nad Zuider-sko morje, nad katerim je baš plaval gost oblak. Led je spustil v oblak, ki se je pod vplivom nizke temperature še bolj zgostil in začel deževati. Poskusu je prisostvoval oddelek vojaških letal, ki so mogla ugotoviti, da je deževalo na 10 km dolgem pasu. Dež se torej že da delati — samo malo predrag bo v tej obliki.

Pariški promet

Pariška policija je izdala statistiko, v kateri ugotavlja, da so zahtevale prometne nesreče med binokostnimi prazniki, t. j. v dveh dneh v francoski prestolnici 10 mrtvih in 63 ranjenih oseb. V terek pa so našli novih 18 mrtvecev in 77 ranjencev.

Filatelistična kuriozita

Gorenji pismeni ovek predstavlja že danes precejšnjo dragocenost za zbiratelje poštinih znamk in jo bo nekoč še bolj. Znamke so bile izdelane ob priliki zadnjega »Zeppelinovega poleta« in sicer samo za to priliko. Zrakoplov je pripeljal to pismo med svojo pošto iz Lakehursta v Friedrichshafen, od tam pa je šlo z letalsko pošto z Berlin.

Naročilnice za srečke

državne razredne loterije

bomo pravočasno priložili vsem večjim dnevnikom in tednikom v dravski banovini, tako da si bo vsakdo mogel naročiti naših srečonosnih srečk do 8. julija. Oni pa, ki imajo priliko jih osebno kupiti, naj si jih nabavi v Oglasnem oddelku »Jutra« v Ljubljani v Prešernovi ulici št. 4 ter pri podružnicah »Jutra« v Mariboru, Celju, Novem mestu in na Jesenicah.

SPORT

Športni drobci

Velika borba za svetovno prvenstvo v boksu je končana. Svetovni prvak v teški kategoriji, prvak vseh ostalih kategorij, torej prvak vseh boksarskih prvakov je postal 25letni Nemec Max Schmelling, ki je bil od sodnikov proglašen za zmagovalca nad 29letnim Američanom Sharkeyjem. Schmelling sicer ni porazil svojega protivnika s knock outom, niti ne po točkah, temveč zato, ker je bil Sharkey v četrtem kolu zaradi nedopustnega nizkega udarca diskvalificiran. Schmelling se je seveda po tem nedovoljenem udarcu zgrudil nezavesten na tla, toda sodniki so takoj prekinili borbo ter proglasili Nemca za svetovnega prvaka. Zanimivo je, da je osem filmskih aparatov posnelo borbo. Iz posnetkov se bo torej jasno razvidel nedopustni udarec Sharkeya. O tej borbi, ki se je vršila v Yankee Stadionu v New Yorku in kateri je prisostvovalo nad 70 tisoč gledalcev, bomo še poročali, ko bodo dospela obširnejša poročila.

Zagrebski listi poročajo, da so vsi igrači zagrebških klubov, ki so bili določeni za Montevideo, namreč Hitrec, Leinert, Mihelčič in Premier odpovedali svoje sodelovanje v jugoslovenski reprezentanci.

Na prošnjo Sokolskega saveza kraljevine Jugoslavije je JNS prepovedal vse tekme v Beogradu od 14. do 29. junija. Beograjski klubi bodo porabili te termine za gostovanja izven Beograda in v inozemstvu.

Stafete za Shellov pokal

Jutri dopoldne se bodo razile po ljubljanskih ulicah čete atletov, da se borijo za lovorko, ki jo je poklonila firma Shell. Kolikor se da po pripravi presoditi, bo nastopilo nad 30 stafet.

To tekmovalno go tovarno povzročilo precejšnje vrvenje po naših ulicah, zato je samo priporočati, da gre občinstvo prirediteljem vsaj v toliko na roko, da ne bo poteka tekmovalni po nepotrebnem motilo. Eventuelne nadaljnje podrobnosti bomo objavili v jutrišnji številki.

Glavna skupščina JZSS

Jutri v nedeljo zboruje v Ljubljani JZSS ena naših najvažnejših športnih organizacij. Iz skromnih pričetkov se je razvil JZSS v močno organizacijo, ki šteje danes 67 klubov, med njimi vsa planinska in turistična društva v naši državi. Poleg rednega letnega pregleda obsega dnevni red predlog za enotna pravila podsaveznega predlog za preureditev verifikacijske evidence v evidenco tekmovalcev in zimskih sportnikov, predlog za odobritev sporazuma med Sokolom kraljevine Jugoslavije in savezom za vzajemno delo v smuškem propagiranju in mnogo drugih zanimivosti. Najvažnejša točka bo predlog za odobritev mednarodnih zimsko-sportnih tekem v dneh 29. jan. do 4. febr., ki so se morale letos zaradi neugodne zime odpraviti in ki naj se izvedejo v večjem obsegu. Pristop na skupščino je vsakomur prost, pravo glasovanja in posvetovanja pa imajo le delegati s pooblastili svojega kluba. Vsi udeleženci imajo pravico na polovično vožnjo z osebnimi ali brzovalci z vseh postaj. O poteku skupščine bomo poročali.

Službene objave LNP

(Iz seje poslovnega odbora 11. junija 1930)
Prisotni: Stanko, Kovač, Šetina, Rovar, Kovač J., Aceto, Cek.

Iz seznama verifikiranih igralcev se g-tajo: SK Amater, Trbovlje: Barovič Fr., Bola Anton, Abram Jože, Jazbec Hinko, Rajtmajer Mirko, Ocepek Ivan in Šušter Ivan.

SK Reka, Ljubljana: Kastelic Gabrijel, Besenčar Ivan, Eržen Maks, Zdešar Henrik, Spreitzer Maks, Čeh Albin, Kudler Stane, Bari Rudolf, Bizovičar Alojzij, Petrič Joško, Zupanc Franc, Vrenjak Anton, Besenčar Avgust in Tešar Franc.

SK Natak, Ljubljana: Pip Ivo in Stanek, Črne Ivo, Bizjak Bernard in Praprotnik Tomaž.

Verifikant so naslednji igralci: s pravom nastopa dne 6. VI. 1930: za SK Slovan, Potocki Ivan, Kelenc Avgustin, za SK Korotan se čita Antosiewicz Henrik, za SK Natak Ivan Zajc s pravom nastopa dne 16. VI. 1930: za SK Rapid-Maribor Hofstätter Karol, Oskar Werhnik, za SK Krakovo Vidmar Rado, za SK Svoboda (Maribor) Trstenjak Leo, za SK Olimp (Celje) Hans Hillinger.

s pravom nastopa dne 20. VI. za SK Grafiko Pungercan Ivan, Bežan Emil in Blakar Stanko.

Verifikacija igralca Kartža za SK Hermes se bo izvedla po predložitvi odjavnice matičnega kluba.

Prijava Avgusta Klančnika, da ostane še nadalje član SK Hermes, se vzame na znanje.

Odobre se prijateljske tekme: SK Javornik 1 SK Stari trg 15. VI. 1930, SK Elan 1

DSK Kočevje v Kočevju 1. 6. 30., SK Trbovlje: ASK Primorje rez. v Trbovli 8. VI. 30., 11. VI. 30 SK Ilirija: Budapest III. Kerületi FC. v Ljubljani.

Prijava igralca Bäumel Heribert za prijateljske tekme za SK Rapid se izvede, čim se predloži prijavnica za verifikacijo. Nedeljski program: ob 8.30 na igrišču ASK Primorja: SK Svoboda rez. Ljubljana: SK Svoboda, Vič II. poizkusna tekma ob 10.15 Krakovo: Natak. Rediteljstvo g. Vičič, vsak klub postavi tri reditelje, nastop službe ob 8. uri.

Določa se tekma Svoboda rez.: Hermes rez. na 15. VI. 30 ter SK Ilirija rez.: Hermes rez. na 22. 6. 30 ter se vsled zabrane igranja SK Hermes obe verifikira s 3:0 za SK Svobodo in SK Ilirijo.

Zavrne se protest Ilirije proti odigranju finalne tekme za prvenstvo LNP s SK Maribor dne 4. V. 30. v Mariboru, ker ne obstoji glasom poročila saveznega sodnika g. Planinška nobena kršitev igralniških pravil, ki bi utemeljevala razveljavljenje te tekme. — Tajnik II.

Službeno iz LPP. Plavalci Ilirije in Primorja, ki so določeni za tekmovalje v Mariboru, naj bodo na kolodvoru v nedeljo 15. t. m. najpozneje ob 4.45. — Predsednik.

JLAS zbor lahkoatletskih sodnikov. Jury za propagandni stafetni tek za Shellov pokal v nedeljo ob 10.30 uri je sestavljena naslednje: Predsednik vrhov. sode g. Slamič L.; člani vrh. sode gg. sav. sodniki Vindiš in Sancin Danilo, prof. Čop in kap. Vizjak, kot zastopnika SK Ilirije in geom. Černe ter Vončina M. za ASK Primorje; starter: g. Sancin Danilo; časomerilci: gg. Windiš, kap. Vizjak, Brumat, Gorjanc in Vončina M.; sodniki na cilju: gg. Slamič L., prof. Čop, Lucin, geom. Černe in Pevaljek; zdravnik: g. dr. Mayer; reditelj starta: g. Rovar Lj.; zapisnikar: g. Cek Oktavij. Razven tega morata postaviti SK Ilirija in ASK Primorje po 25 gospodov kot pomožne sodnike na predajah. Sestanek celokupne jurije se vrši v nedeljo točno ob 9.30 uri v damski sobi kavarne Emona. Oni klubi, ki bi ne postavili na razpolago omenjenega števila pomožnih sodnikov, bo predlagan JLAS v kaznovanje. — Predsednik: Slamič L.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Pozivam naslednje igralce, da se javijo v nedeljo ob 9. v Narodnem domu zaradi sodelovanja v stafetah za Shellov pokal: Jug I, Jug II, Jež, Slapar, Hassl, Mlinar, Senica, Terček, Pišek II, Svetec, Zemljak, Sinkule, Lipovšek, Bizjak Sinkovec, Oblak, Baum II, Korčec, Slamič, Golob.

Iz SK Ilirije. Vsi, ki nastopijo v tekni za Shellov pokal, naj se zbere jutri najkasneje ob 8.30 na igrišču Ilirije ob Gosposvetski cesti. Opremo in copate je prinesiti po možnosti s seboj. Vsakdo naj si tudi prej dobro ogleda v garderobi razporedbo stafet in proge, po katerih se bo teklo. — Rokometna sekcija ima danes popoldne ob 18. lahkoatletski trening (po seboj še Ruša P.), istočasno sestanek vseh igralcev, ki nastopijo v nedeljo v Kranju.

SK Svoboda. Jutri v nedeljo igra rezerva s SK Svobodo, Vič. Naslednji naj bodo ob 8. v naši garderobi: Krivačič, Gaspersič, Tasotti, Batič, Smolnikar, Starman II., Podrekar, Jakša, Starman I., Hočevar, Drnovšek I. in II., Danilo.

SK Reka. Jutri točno ob 5. uri naj bodo na glavnem kolodvoru naslednji igralci: Ferl, Jež II, Košir, Venturini, Galič, Mihelj, Loborec I, Thuma, Loborec II, Česnik, Eržen, Willemart. Opremo dobi vsak igralec danes do 19. ure pri gospodarju. Pridite točno.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

Motoklub Ljubljana. V nedeljo 15. t. m. izlet na Limbarsko goro. Z motorji do Krašnje, nato peš na Limbarsko goro. — Start ob pol 6. zjutraj izpred kavarne »Evropa«. Po članih upeljeni gosti dobrodošli. — Odbor.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelki »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

CENE MALIM OGLASOM:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati ob enem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošti, hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

In druge informacije tičečo se oglasov, se dobijo tudi v podružnicah JUTRA v

Novem mestu in na Jesenicah

Ljubljanska cesta št. 42 pri kolodvoru št. 100
Male oglase in inserate naročajte v naših podružnicah.

Službe dobi

možnega. 15-16 let starega, sprejemnega kot pomočnika skladiščnika pri lesni trgovini. Dobi primerno plačo, stanovanje in hrano v hiši. Ponudbe s sliko in preprosto sliko priložiti na naslov: Jovan G. Vrančič, trg. gradbenog materijala, Sreča, 22663

Slasčičarja

perifernega za tople in mrazne močnike jedi sprejemnega. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Centralna barvarna«. 22630

Barvarja

in kemijske analize oblike sprejemnega. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Centralna barvarna«. 22630

Damsko frizerko

dobro delavko 18-19 let. Aleksa, Gled. Ljubljana. Kongresni trg 6. 22632

Ribiškega paznika

s potrebnimi izobrazbo sprejemnega. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Ribolov«. 22632

Perfektno frizerko

sprejemnega, skrajno. Maribor, Cankarjeva 1. 24703

Strojepisko

ali strojepešica s vsestransko izobrazbo in odlično pisano. Popolno znanje nemškega jezika. Ponudbe pod »Strojepiška«. 24703

Knjigovodja

trgovske naobrazbe, samostojen italijanski in slov. korrespondent, z znanjem hrvatskega in nemškega jezika, dober poznavalec računalstva v celoti, posebno v zvezi s strojno in ročno. Ponudbe pod »Knjigovodja«. 24703

Dečka

pridnega in poštenega, s primerno šolsko izobrazbo, sprejemnega v trgovino s specializiranimi izdelki. Stanovanje in hrano v hiši. drugo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24704

Šiviljo

s vsestransko izobrazbo sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24698

Trg. vajenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejemnega v specializirano trgovino s specializiranimi izdelki. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24704

Prodajatelj

s daljšo prakso v slovenski in galanteriji sprejemnega. Ponudbe s preprosto sliko priložiti na oglasni oddelki »Jutra« pod »Prodajatelj«. Ljubljana 55.554. 24744

Sedlarja - tapetnika

srednjega sprejemnega, reflektiranega na provostno mesto. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24818

Kroj. vajenca

stranskega, lepšega vedenja in izobrazbe, sprejemnega v krojašnico. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24759

Služkinjo

ki samostojno kuha ter opravlja vsa hišna dela, sprejemnega kot pomočnica. Ponudbe s preprosto sliko priložiti na oglasni oddelki »Jutra« pod »Služkinjo«. 24690

G. Th. Rotman:

Potovanja in čudovite prigode Tomija Popkinsa

89.

Ojci, z ogromno vsoto se vrne strižnik in jo položi na mizo. Kako je vsem zasijal obraz v vselem presenečenju. »Denarja... denarja... je neznansko mnogo!« vzkiplane profesor. »Presunljivo reč... kaj takega. Sreča, pravim! Sicer je denar posvetna ropotija, toda za nas vendar precej velikega pomena...«

Trg. učenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejemnega v trgovino mehanike. Ponudbe pod šifro »Učenec« na oglasni oddelki »Jutra«. 24807

Učenca in pomočnika

s vso okrobo v hiši sprejemnega. Ponudbe s preprosto sliko priložiti na oglasni oddelki »Jutra«. 24811

Knjigovskega pomočnika

veščega v stroko spadaljočih del, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 22699

Kroj. pomočnika

dobro izurjenega sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24838

Trgovski potnik

stalnega potnika, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24709

Brivski pomočnik

dobro hbiti sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24838

Vinski potnik

dobro izurjenega in agilen, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24707

Provizij. potnika

dobro izurjenega s števili po vožnjah in števili sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24837

Zgodovnega

gospoda za poset privatnih starih, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24846

Voz (dira)

na poset, dobro obznan s poslovanjem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24723

Kopalne obleke

vseh vrst po meri - Aleksandrova cesta 3, pritožila. 24711

Sodi

večjo množico dobro ohranjenih vinskih transportnih hrastovih sodov, od 400 do 900 litrov vsebine, zelo ugodno prodaj. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Transportni sodi«. 24706

Stelaže s šipami

malu kontrolno bagajno, s elektronsko svetilko in leseno pod prodaj. Ogledati med 12 in 13. uro. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24848

Puško

dvoslovo - brenčevalsko, kal. 12, izvrstno fabrikat »Petterlongo«, malo rahlo poškodovano, prodaj. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Petterlongo«. 24853

Kot trg. vajenca

bi veličaj v Mariboru. Bažič Stefan, Gor. Lendava št. 24. 24822

Dijak

18-19 let, pošteno, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24690

Znamk

lepo sliko poceni prodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24861

Kočlo

štirisledno, eno-ali dvovržno prodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24892

Motorna vozila

Malj potniški avto »Opel«, v prav dobrem stanju napredaj v Celju, Ljubljanska ulica 2. 24739

Motorno kolo

D. K. V., 6 k. s. malo vožen, poceni napredaj v Kneževi ulici 28. 24866

»Ford« avto

dvosledno, po možnosti zaprt, zadnje tipe, v dobrem stanju kupim. - Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Zadnji Ford«. 24855

Zobotehnik

s vsestransko prakso, perfektno v alatu in kavčuk, 18-19 let, sprejemnega. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Zobotehnik«. 24729

Kuharica

samostojna, 18-19 let, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24718

Kot trg. pomočnika

zelo dobro v vsaki trgovini v mestu ali na delu. Zmožna sem elov, in nemškega jezika. Ponudbe pod »Manufakturišnja« na oglasni oddelki »Jutra«. 24814

Skladiščnik

zelo premetni službo - sprejme k levi etoki. Cenj. dopise na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Skladiščnik«. 24847

Kuharica

samostojna, 18-19 let, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24709

Brivski pomočnik

dobro hbiti sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24838

Vinski potnik

dobro izurjenega in agilen, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24707

Provizij. potnika

dobro izurjenega s števili po vožnjah in števili sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24837

Zgodovnega

gospoda za poset privatnih starih, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24846

Voz (dira)

na poset, dobro obznan s poslovanjem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24723

Kopalne obleke

vseh vrst po meri - Aleksandrova cesta 3, pritožila. 24711

Sodi

večjo množico dobro ohranjenih vinskih transportnih hrastovih sodov, od 400 do 900 litrov vsebine, zelo ugodno prodaj. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Transportni sodi«. 24706

Stelaže s šipami

malu kontrolno bagajno, s elektronsko svetilko in leseno pod prodaj. Ogledati med 12 in 13. uro. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24848

Puško

dvoslovo - brenčevalsko, kal. 12, izvrstno fabrikat »Petterlongo«, malo rahlo poškodovano, prodaj. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Petterlongo«. 24853

Kot trg. vajenca

bi veličaj v Mariboru. Bažič Stefan, Gor. Lendava št. 24. 24822

Dijak

18-19 let, pošteno, sprejemnega. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24690

Znamk

lepo sliko poceni prodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24861

Kočlo

štirisledno, eno-ali dvovržno prodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24892

Motorna vozila

Malj potniški avto »Opel«, v prav dobrem stanju napredaj v Celju, Ljubljanska ulica 2. 24739

Motorno kolo

D. K. V., 6 k. s. malo vožen, poceni napredaj v Kneževi ulici 28. 24866

»Ford« avto

dvosledno, po možnosti zaprt, zadnje tipe, v dobrem stanju kupim. - Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Zadnji Ford«. 24855

Motorno kolo

preravneno znamka, skoraj novo, luksuzno opremljeno, radi boljši ugodno prodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24866

Avto

dobro ohranjen kupim. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Avto«. 24898

Kupim

»Netzanschluss« na štiricirni aparat kupim. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Poceni«. 24779

Železen štedilnik

rahlojen, mize oblike, kupim. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Štedilnik«. 24774

Prazne steklenice

in pletenke kupim. - Ponudbe s ceno pod »Razne« na oglasni oddelki »Jutra«. 24854

Amerik. pisal. mizo

dobro ohranjeno kupi. Komisar, Ljubljana, Štari trg št. 1. 24882

Pohištvo

iz kanadske brze, novo, najmodernejše izdelano, zelo poceni prodaj radi prihodnjih sprememb. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 22696

Medena postelja

lepa in prav dobro ohranjena poceni napredaj v Kneževi ulici 28. 24855

Pridelki

Košnjo 3 travnikov na Hlanki poceni prodaj. Poizve se v hotelu »Sofia«, Ljubljana. 24849

Jesenovih plohov

suhih, rezanih v debelosti 1/2 in 3/4, 8 in 10 cm, 25-30 m² k u p. Ivan Mandelc, strojno kolostrovo in izdelovalno sanjsko in smuč. Kočevje. 24866

Tesan les

popolnoma suh, s takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi Ilirija dr. s o. s. Ljubljana, Du. ulica 4. 46, telefon 2820 24197

Hrastovih plohov

24 komadov suhih, 1,80 dolgi, 5 cm debeli in od 40 do 60 cm široki proda Tomič, Studence 15, D. M. v Polju. 24797

Dijajka stanovanja

Katera prof. rodbina v Mariboru bi sprejela šole politične srednjšolske v svo okrobo, kjer bi se mu našla izkušnja, sprejemnega. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Samo nemška konverzija«. 24771

Novozidano hišo

s 3 stanovanji in vrtom, v bližini Kranja takoj prodaj. Antonija Brezar, Prim. skovo Stev. 96 pri Kranju. 24857

Novo družin. hišo

s majhnim sadnim vrtom, tik postaje na Cerkvah, 5 minut od šole in cerkve prodaj. Ob sobah in delih je popolnoma dala po želji Josip Poničar, Cerkva Stev. 11, pošta Jelica pri Ljubljani. 24894

Lokali

Trgovina z železom v centru like v Zagrebu, zelo dobro upravljan, poceni napredaj radi hitrega odhoda v Ameriko. Pojasnila daje lastnik iete M. Marković, Ilica 80. 22690

Pisarniški lokal

v bližini podkisa takoj prodaj. Naslov v oglasni oddelki »Jutra«. 22648

Manjši trg. lokal

18-19 let na prometni ulici Ljubljane. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Manjši lokal«. 22655

Trgovino

s mešanim blagom, sredi mesta v Kočevju (pri pral. lojem), luksuzno, vsem opremljeno in s raznim blagom iz proste roke takoj prodaj. - Pojasnila v tiskarni J. Paviček, Kočevje. 22644

Restavracijo

provostno, s krasnim vrtom, s vsem inventarjem, vae novo, radi boljši prodaj za 12.000 Din. - Špiš, Domaljeva 9. 24828

Trgovski lokal

v Mariboru v sredini mesta, kjer je bila ved let dobro idoba veletrgovina, se odda v najem. Pojasnila: Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 8. 22271

Trgovski lokal

za trgovino s mešanim blagom, v industrijskem kraju na Bistjerskem pod ugodnimi pogoji oddam v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24753

Trgovina

s mešanim blagom, na prometni točki v bližini farne cerkve in v središču ugodno napredaj. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »Trgovina«. 24806

Hotel

v restavriranem kopalnišnem mestu, s vsem novim inventarjem, v novem posloju takoj oddam. Pojasnila daje Stroj Kozlovic, Durn. var. 24884

V najem

Pekarski najemnik odda pekarno v najem po stari pogodbi za dobo 4 let na dobri točki in v dobri meščinici okolici. Potrebno kapital za prevzem 20.000 Din. Provizije se lahko takoj. Pekarna je v prav dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 22690

Restavracijo

ali boljše gostilno vzamem v najem. Dopise na oglasni oddelki »Jutra« pod šifro »395 SK«. 24845

Mesarstvo in prekaljevalnico

oddam s 1. avgustom t. l. v najem. Vprašanja, oddam s ponudbo na naslov: Rak Ivan, hotelier in mesar v Velenju. 24886

Gostilno ali vinotoč

evnt, turi na dedeli vsem na račun. Posedujem osebno pravico. - Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Dla račun«. 24896

Pridelki

Košnjo 3 travnikov na Hlanki poceni prodaj. Poizve se v hotelu »Sofia«, Ljubljana. 24849

Jesenovih plohov

suhih, rezanih v debelosti 1/2 in 3/4, 8 in 10 cm, 25-30 m² k u p. Ivan Mandelc, strojno kolostrovo in izdelovalno sanjsko in smuč. Kočevje. 24866

Tesan les

popolnoma suh, s takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi Ilirija dr. s o. s. Ljubljana, Du. ulica 4. 46, telefon 2820 24197

Hrastovih plohov

24 komadov suhih, 1,80 dolgi, 5 cm debeli in od 40 do 60 cm široki proda Tomič, Studence 15, D. M. v Polju. 24797

Dijajka stanovanja

Katera prof. rodbina v Mariboru bi sprejela šole politične srednjšolske v svo okrobo, kjer bi se mu našla izkušnja, sprejemnega. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Samo nemška konverzija«. 24771

Novozidano hišo

s 3 stanovanji in vrtom, v bližini Kranja takoj prodaj. Antonija Brezar, Prim. skovo Stev. 96 pri Kranju. 24857

Novo družin. hišo

s majhnim sadnim vrtom, tik postaje na Cerkvah, 5 minut od šole in cerkve prodaj. Ob sobah in delih je popolnoma dala po želji Josip Poničar, Cerkva Stev. 11, pošta Jelica pri Ljubljani. 24894

Lokali

Trgovina z železom v centru like v Zagrebu, zelo dobro upravljan, poceni napredaj radi hitrega odhoda v Ameriko. Pojasnila daje lastnik iete M. Marković, Ilica 80. 2

V. Williams:

KRVAVA MAŠA

Epopeja velike francoske revolucije.

Dolga, okrogla igralna miza je stala na spodnjem koncu prostrane, nizke dvorane, razsvetljene s številnimi svečniki na stenah. Igralci so bili močejši in povsem vdani v ono, kar se je odigravalo pred njimi na zeleni mizi. Nisi čul drugega, kakor klopot žetonov in kock. Tu in tam se je po par gospodov zbralo k tihemu pomenku, natakariji pa so neutrudno prinašali ledeno hladni punč. Vesela družba Hektorjeva je tudi takoj priselila k poslednji igralni mizi. Toda Hektor za enkrat ni bil prav nič voljan igranja. Mehanično je odvezl natakarijo čašo punča, stal z njo zasnan in mrk nekoliko ob strani ter čutil samo skelečo rano, ki sta mu jo v srcu zadala obup in ponižanje.

Nenadoma je na svoje nemalo presenečenje začul ime Betke Marchmontove. Prav razločno je bilo izgovorjeno v skupini gospodov, ki so stali pred rdečo zofo blizu stene. Kaj določnejšega Hektor ni mogel razumeti. Vendar po grobem smehu prav nič ni dvomil, o čem in kako se gospodje pogovarjajo.

»Trdnjava se ni padla, to bi lahko prisegel!« je pripomnil drug glas. »Toda kdo bi vedel, kako dolgo se bo še upirala... Kaj praviš Doyle?«

Hektor je za trenutek ugledal govornika. Bil je krepak gospod, sedeč na zofo. Strahovit srd je prevzela mladega častnika. Ne da bi se prav zavedal, kaj počenja, je dvignil roko s polno čašo. Nič več ni videl in slišal, vse mu je migotelo pred očmi, ko je takoj nato prihrumel v bližino zofo.

»Vi govorite o moji sestrični, gospod!« je zatulil nad sedečim gospodom. To vam za pouk!»

In že mu je bliskovito vil vso vsebino čaše v obraz.

Trenutek je vladala mrka tišina. Po tem nepričakovanem učinku nekoliko presenečen je padel prazen kozarec iz Hektorjeve

roke, a mladi častnik je nato kakor v sanjah motril zdaj tega zdaj onega gospoda. In mrak se je počasi začel jasiti. Na svoje presenečenje je Hektor v enem izmed gospodov spoznal mr. Graya, s katerim se je bil seznanil v kavarni St. James. Opazil je, da ga je motril s svojimi ostrimi očmi popolnoma mirno in strogo. Elegantno oblečeni, nekoliko debelejši gospod na zofo si je obrisal obraz s čipkastim robčkom. Zvezda je blestela na njegovih prsih. Ko je Hektor Fotheringay zdaj bliže gledal njegov obraz, se je takoj zavedel svojega dejanja. Prestrašen, pobit, opletajočih se korakov je odtaval.

Pijan glas se mu je od nekod privrtil v uho: »Za boga, polil je princa!«

IV. poglavje

Kaj vse je sledilo...

V usodnem premoru, ki je sledil temu vzkliku, se je Hektor Fotheringay docela osvestil in se je jasno zavedal, kakšne posledice bo ta dogodek imel zanj kot častnika. V dvorani so bili zbrani izključno možje iz njegovih krogov in ob njihovem ledenem molku je Hektor dobro čutil, kak prepad se je pojavil med njim in njegovimi tovariši.

Princ je vstal nekoliko negotovo. Velik, odlično oblečen gospod z orlovim nosom se ni umaknil z njegove strani. Bil je to polkovnik Douglas, poveljnik bataljona gardnega pešpolka.

»Kraljeva visokost naj se blagovoli pomirjena umakniti in meni prepustiti rešitev te zadeve!« je dejal dostojno.

Princ ni počastil svojega nasprotnika niti z enim pogledom. Popolnoma mirno se je okrenil k polkovniku: »Vem, Douglas, zadeva je v najboljših rokah. Doyle, prosim vas, poglejte, kaj je z mojim vozom...«

Udano so se vsi umaknili, ko je princ s svojim spremstvom zapustil dvorano.

Polkovnik Douglas se je nato z mrkim, hladnim obrazom obrnil k Hektorju in ga pozval ob stran:

»Vaše ime, gospod?«

»Poročnik Hektor Fotheringay, tretji gardni polk.«

»Tako se boste podali na svoje stanovanje, ki ga do nadaljnjega ne boste zapustili! So tu še drugi gospodje vašega polka?«

Hektor se je ozrl okrog po navzočih, ki so se pokorno zadržali v primeri oddaljenosti in z napeto pozornostjo sledili prizorom.

»Stotnik Montgomerie in praporščak Carfax,« odvrne naposled Hektor.

Polkovnik Douglas glasno izgovori ime starejšega častnika, ki takoj stopi predenj.

»Vzemite meč tega gospoda,« pravi Douglas stotniku, »in spremito gospoda na stanovanje. Vi ste mi za osebo mr. Fotheringaya izrecno odgovorni. Jutri se boste javili pri svojem poveljniku, da prejmete nadaljnja povelja. Razumeli?«

»Razumel, gospod polkovnik!« odvrne Montgomerie strumno kakor pri paradi.

Hektor Fotheringay si odpaše meč in ga molče izroči svojemu prijatelju, ki ga sprejme hladnega, ravnodušnega obraza.

Drug za drugim sta častnika zapustila dvorano. Spodaj pri dveri je nekdo odstopil, da ju pusti mimo. Bil je mr. Gray, ki je svoj prodorni pogled motreče upiral v Hektorjev obraz.

Naslednji večer je sedel Hektor v svoji sobi ob oknu in zrl v mesto. Vse, kar je tu gledal pred seboj, mu je bilo pač dobro znano. Nosači, prižigalci svetilk, velike pozlačene kočije... Od časa do časa je prinašal večerni vetrič doneče glasove fanfar iz Picadillyja in ropot bobnov je Hektorju zdaj pa zdaj zadonel v uho... To so bile podobe in glasovi iz sveta, ki ni bil več njegov. On, Hektor, je zdaj izobčenec. Njegova častniška kariera je pri kraju. To mu je tudi dejal njegov polkovnik, pri katerem je davi prestal strašno uro. Ni še bilo odločeno, ali bo poročnika Hektorja Fotheringaya sodilo vojni sodišče, ali pa mu bo dovoljeno, da se sam poslovi od vojaškega stanu. Dali so mu razumeti, da bi priprošnja pri princu gotovo bila uslišana.

Še kesali se boste, da ste tako malomarno snajžili zobe!

Oščetenje površine same ni še nikako zadostno varstvo, žele pena COLGATE-paste izplakne delce iz najmanjših razpok, v katerem prične razkrajanje.

Ta skica prikazuje, kako prodre učinkovita pena COLGATE (pri nizki površinski napetosti) v globočino brazde in tudi ondi osuši, kamor ščetka ne doseže.

Pri presoji zobne paste pravijo zdravniki, da je dobro, da vemo, kako dobro snajž.

Kajti nobena zobna pasta ne zmore drugega kot da očisti. Trditve, da izleči pyrrhojo, da zmanjša kislino v ustih, ter da dlesno utrdi, so napačne in lažnjive, kar potrjujejo znamenite avtoritete na polju zdravstva zob.

Ne riskirajte napol osnaženih zob s tem, da pustite zobne razpoke neočiščene! Uporabljajte COLGATE, ki ne osuši samo površine zob, temveč prodre tudi do mest, ki se da do težko osnažiti in ki daje vašim zobem posebno zaščito na mestih, ki so tega najbolj potrebna.

Urarji! Juvelirji! Priložnostni nakup!

Ure, ki jih je naročil trgovec s čokolado kot srečke, pa jih zaradi zakona o nelojalni konkurenci ni prevzel, oferiram iz skladišča: cca. 700 komadov oksidiranih žepnih ur, 100 komadov Savonette-ur in 1500 komadov Tiny nikljastih ur in Tiny budilk z garantiranim švicarskim urnim kolesjem. Pošiljam v manjših pošiljkah ali tudi v večjih količinah po zmernih cenah. S ponudbami s priložnim vzorcem postreže Pavle Zajonc, urar, Bačko Gradišče. 8747

MLIN naprodaj.

V najbolj prometnem kraju prodam mlin zaradi slabega zdravja. Za naslov se obrnite na oglasni oddelek »Jutrac«. 8750

ANTISEPTIČNO PREPARIRANA

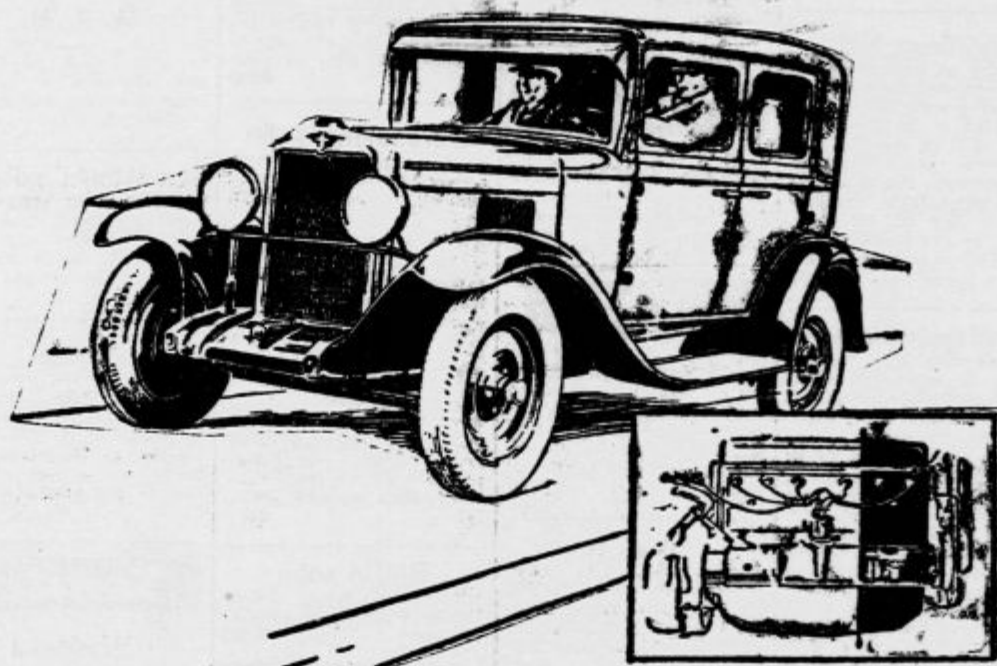
PRIMEROS GUMA
je znatno bolj zdrava in zanesljiva. Zadrževajte povsod izrecno njo. 129

Pomladitev v 24 urah

je, kakor sporoča njeno zdravilno pismo, doseglja dr. A. v Pragi: Dosegljivo Erosiorem, ki sem jih dobila od vas, sem morala prenesti svoji znanci. Moj obraz je dober relikvija za vašo kremo, kajti kljub svoji 40 letni izgledam lepa in mladostna. Erosiorem odetrani naglo in sigurno vse zajedalce, grube, pege, nosno rdečico, rujavost in rumene lise, solčne pege. Garancija: ali denar nazaj, če ni uspeha. Cena 12 Din. 3 lončki 25 Din. 6 lončkov 40 Din. Dr. Nic. Kemény, Košice C, Postfach 12/66, Češko-Slovaška. 158

Naročajte „Našo dobo“

Chevrolet Six popolnoma ustreza modernim zahtevam

LETA 1923 je dvajset ameriških tvornic gradilo štiricilindrske motorje — šest let pozneje so bile le še štiri.

Šesticilindrski motor je definitivno zmagal. Do nedavnega so bili mnogi avtomobilisti zaradi visokih cen prisiljeni kupovati štiricilindrske vozove proti svojemu boljšemu prepričanju. Novi Chevroletov šestcilindrski avto je podrl tudi to poslednjo zapreko.

Javnost ima popolno zaupanje v Chevroletov močni, a vzlic temu rahlo tekoči motor, ki je glavni vzrok Chevroletovega svetovnega slovesa.

Prištejte lepoti Fisherjevih karoserij harmoničnost Ducovih barv in mehko izbrano tapetiranih sedežev, pa boste razumeli čedalje bolj rastočo priljubljenost Chevroletovih voz.

CHEVROLET

Chevrolet — Pontiac — Oldsmobile — Oakland — Buick — Marquette — Vauxhall — La Salle — Cadillac — Chevrolet Teretnii Avtomobili G. M. C. — Teretnii vozovi — Karoserije od Fishera.

PROIZVODI GENERAL MOTORS

Halo, tu Reteče!

Vse kopalce in kopalke vabimo v toplo Soro!

Otvoritev v nedeljo z godbo. — Preskrbljeno za dobro mrzlo in tudi toplo hrano ter hladno pivo. Deske za solnčenje — mivka. 8776

Mnogo storite za nego lica

za nego las pa premalo. Posledica — izpadanje las, osivelost, prhljaj, mozolji itd. — Naročite »INES«, ki odpravi vse bolezni lasišča. Lonček stane 38 Din. — Razpošilja po povzetju: ZASTOPSTVO »INE« S. LJUBLJANA, Merosodna ulica 1/L. 12

PENSIONAT — RESTAVRACIJA Pod Stolom ŽIROVNICA

se toplo priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojni obisk. — Čiste sobe — cene zmjerne. — Kopalnica v hiši.

Z odličnim spoštovanjem 8702

FR. ŠKOLARIS.

OGLAS.

Gradbenega inženjerja

sigurnega statika, projektanta in samostojnega konstrukterja v železobetonski stavbi stroki za konstrukcijsko pisarno ISCEMO. V poštev pride samo inženjer-akademik, dober statistik s prvovrstnim strokovnim znanjem in izkušnjami. Takojšnje ponudbe na oglasni oddelek »Jutrac« pod »Inženjer-akademik«. 8746

Javna zahvala.

Velika dolžnost nama velevala, da se na tem mestu iskreno zahvaljujemo blag. gospodu dr. Minaf-u, primariju v Ljubljani, ker nama je s svojo mojstersko roko rešil najinega, po tako nesrečnem slučaju zadetega edinega sinčka.

Ravno tako se priskrbeno zahvaljujemo tukajšnjemu zdravniku gosp. dr. Cizelj-nu za takoj nujeno prvo pomoč.

Z odličnim spoštovanjem

EDVARD in DOLFI POŽUN.

POZOR!

Iščemo zvezo z jugoslov. firmami

za izvoz v Brazilijo:

vina, slivovke, malinovega soka (sukus), suhih sliv, suhih gob, čipk, zajčjih kož, furnirjev, smrekovega lesa itd.

za uvoz v Jugoslavijo:

kave, kož, finega lesa, maté-čaja, cacao-a, kokosovih oreh, banan, ananas itd.

Firme, ki želijo izvoziti oziroma uvoziti blago v Brazilijo, naj se obrnejo zaradi točnih in zanesljivih informacij na

YUGO - ATLANTIC, Agencia Commercial, Sao Paulo, balca postal 795, Brazil, Amerika do Sul

Pogrebni zavod J. Gajšek, Vodmat-Ljubljana.

Vsem sorodnikom in prijateljem javljamo tužno vest, da je naša srčno ljubljena sestra oziroma teta in sestrična, gospodična

Ernestina pl. Gariboldi-Osswald

danes preminula.

Pogreb pokojnice bo v nedeljo, dne 15. junija, ob pol 4. iz mrtvaške veže splošne bolnišnice.

Ljubljana, dne 13. junija 1930. 8777

Žalujejoči ostali.

Klišeeje

vseh vrst za eno in večbarvni tisk izdeluje

„Jugografika“

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha čisto 78.180;
Wien št. 105.241.

Tardieujev milijardni investicijski načrt

Parlament presoja načrt s skeptičnimi občutki — Ne- pričakovana ugotovitev o višini državnih prihrankov

Pariz, 13. junija. d. Ogromni načrt za gospodarsko povzdigo Francije s pomočjo državne podpore trgovini, industriji in poljedelstvu, ki ga je izdelala Tardieujeva vlada, ni naletel v parlamentarnih krogih na tako ugodno razpoloženje, kakor je bilo pričakovati. Že v vladnem programu je napovedal Tardieu, da bo država uporabila v investicijske svrhe 17 milijard državnih prihrankov, ki so se nakopičile v kletah zakladnega ministrstva. O potrebi tako ogromnih državnih investicij v poljedelstvu, trgovini in industriji pa vlada-jo v francoskih političnih krogih različna mnenja.

Sedaj pa se je nepričakovano izkazalo, da so bile številke o višini razpoložljivih državnih prihrankov, iz katerih naj bi se financiral milijardni investicijski program, previsoko cenjene in da ne znašajo razpoložljive vsote daleko onega zneska, ki se je z njim računalo. To je ugotovil poročevalec finan-

ne komisije, poslanec Chapdelaine, ki je napovedal, da bo mogoče milijardni investicijski program izvesti le tedaj, če bo država najela 5 milijard posojila. Njegovo poročilo je vzbudilo ogromno začudenje v zbornici, ki si ne more razlagati, kam je izginilo 5 milijard državnih prihrankov, ker je sedaj na razpolago samo še 12 milijard, dočim trdi bivši finančni minister Chéron, da je bilo pri njegovem odhodu v državnih blaginjah 17 milijard prihrankov. Opozicija je vložila na finančnega ministra Reynaulda ostro interpelacijo, v kateri zahteva, naj ta takoj pojasni, kako je nastala ta razlika.

Finančni minister Reynauld je obljubil, da bo na interpelacijo v kratkem odgovoril in pojasnil celo zadevo. Zbornica z napetostjo pričakuje pojasnila, in to tem bolj, ker se širijo govorice, da bosta o zadevi govorila tudi bivši finančni minister Chéron in predsednik Poincaré.

Ogorčena borba med Stalinom in opozicijo

Stalin preložil XVI. kongres ruske komunistične stranke, da bi prej obračunal z opozicijo

Moskva, 13. junija. d. Eden najbolj značilnih dogodkov v notranje-političnem razvoju sovjetske Rusije je odgoditev XVI. komunističnega kongresa, ki bi se moral vršiti 15. t. m., kakor je bilo prvotno določeno. Kongres je odgoden za 10 dni in se navaja kot vzrok odgoditve prošnje podeželskih komunističnih organizacij, češ da še niso mogle zbrati za kongres potrebnega materiala in določil delegatov.

V resnici pa je bil kongres preložen, ker se Stalin boji, da ne bo mogel pripraviti do 15. t. m. vsega potrebnega za svojo zmago na kongresu. Sicer je na velikih konferencah komunistične stranke, ki so se vršile v Moskvi, Leningradu, Stalinu in nekaterih drugih industrijskih mestih, dobil absolutno zaupnico; vendar pa je bilo za kulisami teh konferenc opaziti energično akcijo opozicije, ki misli, da se bliža čas za definitivno likvidacijo Stalinove politike. Komunistična opozicija izjavlja, da prežvlja

sovjetska Rusija obdobje novega NEPA, ki ga je opaziti na vseh poljih gospodarskega delovanja. Stalinovi prijatelji odločno oporekajo opoziciji ter dokazujejo, da Stalinova gospodarska politika ni nobene vrste uvajanje kakega NEPA v drugi izdaji, nego povsem premišljena v komunističnem pravcu usmerjena gospodarska politika, katere cilj je, doseči čim prej popolno kolektivizacijo ruskega gospodarstva. Po mnenju teh krogov je Stalin, kljub vsem očitkom opozicije, najvernejši učenec Ljenera ter mu ne more nihče očitati, da je odstopil od komunizma. Ker pa opozicija teh ugovorov ne priznava, ne preostaja Stalinu drugega, kakor da z več ali manj nasilnimi merami odstrani njene predstavnike iz posameznih komunističnih organizacij ter na ta način redči vrste opozicije za odločilno bitko na strankinem kongresu 25. t. m., če ne bo medtem znova preložen.

Major Segrave postal žrtev dirke za rekordi

Katastrofalna hitrostna vožnja z novim motornim čolnom — Segrave podlegel poškodbam, en mehanik je pa utonil

London, 13. junija. s. Današnji polizkus majorja Segraveja, da bi s svojim novim motornim čolnom »Mis England II« postavil nov svetovni hitrostni rekord, je končal z veliko nesrečo.

Motorni čoln je dosegel sicer hitrost 100 milj na uro, vendar pa je nenadoma izginil v valovih. Parniki, ki so bili v bližini, so takoj prišli na pomoč ter potegnili iz vode Segraveja in 1 mehanika. Segrave je imel zlomljeni obe roki in dve rebri. Tudi mehanik je bil težko ranjen. Drugi mehanik je izginil v valovih in je utonil. Segrave je kmalu po rešitvi umrl.

vih in je utonil. Segrave je kmalu po rešitvi umrl.

Segrave je že dvakrat postavil hitrostni svetovni rekord. Pri drugem poizkusu je dosegel hitrost 98,76 milj. Pri današnji tretji vožnji pa je dosegel 100 milj, vendar pa se je ta poizkus končal katastrofalno. Soprega Segraveja je bila z mnogimi gledalci priča te strašne katastrofe in se je onesvestila, ko so nesli mimo nje nosilico s težko ranjenim majorjem, ki ni več spoznal svoje žene.

Grandi v Budimpešti

Varšava, 13. junija. AA. Snoch je odpotoval iz Varšave in zapustil Poljsko italijanski minister za zunanje zadeve Grandi.

Budimpešta, 13. jun. AA. Iz Krakova je italijanski minister zunanjih zadev Grandi krenil v Budimpešto. Kakor poroča »Az Est« bo Grandi odpotoval iz Budimpešte najbrž na Dunaj, dasi je prej nameraval odpotovati takoj v Rim. Behtlen bo privedel nocoj na čast Grandija svečano večerjo, na katero je povabljenih 40 oseb, med njimi vsi ministri, ki se nahajajo v Budimpešti. Tekom dneva je imel Grandi sestanke z mnogimi državniki.

Zasedanje italijanske zbornice

Rim, 13. junija. AA. Italijanski parlament se sestane danes popoldne, da sklepa o zakonu, ki ga je predložil minister financ in ki ureja lokalno in občinsko finančno upravo. Po sprejetju tega zakona bo šel parlament na letne počitnice ter se bo ponovno sestel šele jeseni.

1000 oseb aretiranih

Chicago, 13. junija. Velika policijska racija v zločinskem delu mesta ni posebno uspeša, ker so bili voditelji razbojniških tolpe pravčasno obveščeni, ter so pobegnili, posebno še, ko so zvedeli, da so policijske čete prejele ukaz, da postreljajo pri najmanjšem uporu 41 najbolj zloglasnih zločincev. Del policijskih čet je dobil povelje naj poruši zločinska skrišališča, ter stanovalce žive ali mrtve privleče na policijsko predsedstvo.

Aretacija morilca juvelirja Haverde

Praga, 13. junija h. O večerašnjem umoru juvelirja Haverde javljalo listi, da se je ta slučaj raziasnil zaradi prijava šoferja avtomobila, ki je večer ob 8.30 vozil dva neznanca iz Prage v Karlište. Policia je nato odposlala oddelek v Plzen, ki je aretirala morilca, nekega Rusa Volovika.

Danes pa je bil aretirani njegov sokrivec. Je to vrtnar Pavel Bružek, ki je po rodu Čehoslovak. Na je od svoje mladosti živel v Rusiji ter se šele leta 1924 vrnil v Prago.

Rus Volovik je v Plznu priznal svoje dejanje. Sovjetska mislija v Pragi izjavlja, da sovjetska vlada ni nikoli zaposlila kakega Volovika. Temu nasproti pa trdi Volovik, da je bil v službi sovjetske misije v Parizu kot kurir. Pri njem so zadenili precejšnje korespondence, o kateri pa policija noče dati nobenih informacij. Zdi se, da se morilec išče drugače, a ne Volovik. Na levi roki ima tetovirane črke M. P. L. in sicer v cirilici.

Praska javnost je bila danes opolndne zopet v veliki razburjenosti zaradi novega umora. Vrtnar na centralnem pokopališču je najbrž v opanost s kuhinjskim nožem na beštilen način umoril svojo ženo.

Grška zunanja politika

Atene, 13. junija. AA. Velika komisija za zunanje zadeve se bo sestala v soboto. Minister za zunanje zadeve bo razločeval pogodb, ki so bile sklenjene s Turčijo. Minister za zunanje zadeve bo pri tej priliki govoril tudi o glasilski nevarnosti članov v mešani komisiji za likvidacijo posestev inozemskih lastnikov.

HOMOGENA KMEČKA VLADA V RUMUNJI

Po neuspehu misije generala Presana je bil mandat za sestavo vlade ponovno poverjen Maniu, ki je včeraj popoldne sestavil homogeno narodno-kmečko vlado

Bukarešta, 13. junija. p. General Presan, ki je včeraj sprejel mandat za sestavo vlade, v svoji misiji ni uspel, kljub temu, na se je splošno pričakovalo, da bo on kot nadstranekar mogel združiti vse stranke na primeren delovnem programu. Proti vsemu pričakovanju pa je naletel pri strankah na tak odpor, da je že po večerašnjih razgovorih z voditelji strank uvidel, da ne more zadostiti njihovim zahtevam po ministrskih mestih. Zato je še sinoči prošil za avdijenco. Pozno zvečer je bil sprejet na kraljevem dvorcu. Kralju je obširno poročal o poteku svojih razgovorov ter mu na to vrnil mandat za sestavo vlade.

Kriza, ki traja sedaj že pet dni, se je zaradi tega še bolj poostрила. Z največjo napetostjo se je zaradi tega pričakovalo danes v vseh političnih krogih, kake odločitve bo sedaj izdal kralj. Sirole so se najrazličnejše verzije. Za najverjetnejšo se je smatrala vest, da bo mandat za sestavo vlade poverjen londonskemu poslaniku Titulescu. On naj bi še enkrat poskušal sestaviti koncentracijsko parlamentarno vlado. Če bi pa ta mislija ne uspela, naj bi sestavil uradniško vlado. Govorilo se je tudi o tem, da bo dobil general Presan mandat za sestavo vojaškega kabineta.

Kakor bomba je zaradi tega učinkovala popoldne vest, da je dobil mandat za sestavo nove vlade ponovno bivši ministrski predsednik in vodja narodno-seljaške stranke Maniu.

Maniu je bil ob 11.30 pozvan na dvor ter je ostal nad eno uro pri kralju v avdijenci. Kralj mu je pri tej priliki poveril mandat za sestavo vlade, ne da bi mu stavil kakršnekoli pogoje.

Kakor so javile posebne izdaje, ki so izšle kmalu popoldne, bo sestavljal Maniu homogeno vlado narodno-seljaške stranke. S tem mu bo omogočeno sestaviti vlado še tekom današnjega dne. Zunanje-politični razlogi namreč nujno zahtevajo takojšnjo rešitev vladne krize, a tudi notranje-politični položaj je tak, da je za konsolidacijo razmer, nastalih po povratku kralja Karola nujno potrebno, da pride na krmilo kar najbolj stabilna vlada. Kakor se iz okolice designiranega ministrskega predsednika Mania zahtuje, bo sledil kmalu po sestavi vlade in rešitvi najnujnejših zadev razpust parlamenta. Volitve bodo

razpisane za jesen. Vršile se bodo najbrže meseca novembra.

V političnih krogih vlada prepričanje, da je ta preokret v razvoju vladne krize pripisovati v prvi vrsti stališču, ki ga je zavzela liberalna stranka. Sestava homogene seljaške vlade pomeni obenem napoved najostrejših borbe proti liberalcem. Razcep, ki je nastal v liberalni stranki po povratku princa Karola, se bo sedaj bržkone naglo nadaljeval. Nasprotniki novega režima so to menda tudi že uvideli in zato v političnih krogih ni presenetila vest, da se namerava glavni vodja opozicijskih liberalcev Vintila Bratianu docela umakniti. Kakor je sam izjavil, se namerava stalno izseliti iz Rumunije in preživeti konec svojih dni v kakem malem inozemskem mestecu. Njegovo nasledstvo bo bržkone prevzel bivši notranji minister v zadnji liberalni vladi Duca.

Maniuova vlada

Bukarešta, 13. junija. p. Nocoj ob 9. je mandat krone Maniu odšel na dvor ter predložil kralju Karolu listo svoje vlade. V tej listi je bil predložen Vajda Vojvod za namestnika ministrskega predsednika. Popovici za notranjega ministra in Madgearu za finančnega ministra. Na željo kralja pa je bila lista spreminjena tako, da je vlada sestavljena definitivno takole:

Ministrski predsednik: Maniu;
notranje zadeve: Vajda Vojvod;
promet: Manulescu;
kmetijstvo: Mihalea;
pravda: Grigor Junian;
zunanje zadeve: Mironescu;
financ: Madgearu;
vojaška general: Contescu;
delo in narodno zdravje: Vojko Micescu;
trgovina in industrija: Mihael Popovici;

prosveta: Costacescu;
za državne podatke so imenovani: predsedništvo vlade: Gadiecu;
ministrstvo za vere: George Pop;
ministrstvo pravde: Satiegan;
notranje ministrstvo: Angelescu;
kmetijsko ministrstvo: Potirca.
Kralj je listo podpisal in ob 10. zvečer je bila nova vlada zaprisežena. Vlada se bo jutri predstavila parlamentu.

Predsednik vlade g. Maniu bo odšel na trimesečni dopust. Tri tedne bo prebil v Rumuniji, nakar se napoti v neko ino-

zemsko kopališče. V njegovi odsotnosti ga bo zastopal minister za notranje zadeve Vajda Vojvod, ki je obenem podpredsednik vlade.

Neuspele spletke liberalcev

Bukarešta, 13. junija. de. Veliko senzacijo je vzbudila vest, da so poskušali pridobiti liberalci po povratku princa Karola princeso Heleno na svojo stran, da bi podprla njihov odpor proti proklamaciji princa Karola za rumunskega kralja. Iz dobro informiranih krogov se zahtuje, da sta voditelji liberalcev Vintila Bratianu in bivši minister Manianjih zadev Duca odposlala k princezi Heleni delegate, ki naj bi jo pregovorili, da bi pomagala liberalni stranki. Princeza Helena pa je predlog odločno odbila s izjavo, da ne želi, da bi se narod razdelil po prihodu princa Karola v dva tabora.

Pomirjenje v kraljevski rodbini

Bukarešta, 13. junija. p. V današnjem »Uradnem listu« je bil objavljen kraljev odlok, skaterim se priznava princezi Heleni pravica do naslova Nj. Vel. rumunske kraljice. V političnih krogih smatrajo to za prvi dokaz pomirjenja v kraljevski rodbini. Proglasitev princeze Helene za rumunsko kraljico kljub še veljavni ločitvi njenega zakona s princem odnosno s danjim kraljem Karolom se utemeljuje s tem, da je bila ločitev zakona izrečena še le po izgonu princa Karola iz Rumunije. Ker pa je bil ta izgon s sklepom ustavo dajne skupščine razveljavljen, so bili razveljavljeni tudi vsi ostali ukrepi, ki so rezultirali iz tega zakona. Med te ukrepe prištevajo tudi ločitev zakona.

Tudi prisrčnost prvega sestanka kraljice vdove Marije in kralja Karola smatrajo za dokaz pomirjenja v kraljevski rodbini. Kraljica vdova je bila danes skoraj ves popoldne pri kraljici Heleni. Kakor se zahtuje, je kraljica vdova pri tej priliki svetovala princezi Heleni, naj se pomiri s svojim soprogom. Bilo je tudi dogovorjeno, da se bosta kralj in kraljica sestala nocoj na skupni večerji in da se bosta pri tej priliki oficijelno pobotala.

Kronanje kralja Karola

Bukarešta, 13. junija. g. Iz dvornih krogov se poroča listu »Cuventule«, da se bo vršilo kronanje kralja Karola meseca septembra v Alba-Julii. Kralj Karol je izrazil željo, da bi se kronanje vršilo na priprost način. Finančni minister Popovici je dal v Pariz in London nalog, naj se ustavi izdelava novcev s sliko kralja Mihajla, ker se bodo izdelali novci s sliko kralja Karola.

Novi poglavar muslimanske cerkve

Beograd, 13. junija. AA. S kraljevim ukazom je bil imenovan na podlagi izvolitve hodžinske kurije ter na podlagi čl. 4. zakona o islamski verski zajednici v kraljevini Jugoslaviji za reis — ul — ulemo (vrhovnega cerkvenega poglavarja islamske verske zajednice v kraljevini Jugoslaviji Ibrahim Hadži — Hafis Maglajlić.

Zakon o notarjih

Beograd, 13. junija. AA. Odbor vrhovnega zakonodajnega sveta, ki bo proučil zakonski načrt o javnih beležnikih (notarjih) se sestane v torek 17. junija ob 9. popoldne v ministrstvu pravde. V tem odboru so gg. univ. prof. dr. Arangeljović, univ. prof. dr. Dolenc, dr. Grisogono, Marovčić in Slavko Šecero. Plenarna seja zakonodavnega odbora, posvečena temu zakonskemu načrtu, bo 26. junija.

Povratak srednješolske mladine

Beograd, 11. junija. AA. S sročajnim vlakom ob 6.25 so zapustili Beograd zadnji oddelki srednješolske mladine, ki je sodelovala prejšnje dni na sokolskih prireditvah. To so bili učenci in učenke sokolskih srednjih šol, ki sta jih vodila njihov ravnatelj in en profesor. Dijaki so zapustili prestolnico polni zadovoljstva in neizbrisnih vtisov. Na postajo so dijake spremljali člani zletnega odbora in še enkrat pohvalili lepo vedenje, vzorni red in sokolsko disciplino šolske mladine, kar je ugotovil ves Beograd.

Polovična vožnja za obrtniški kongres

Beograd, 13. junija. AA. Generalna direkcija državnih železnic je odobrila 50% popust vožnih cen vsem udeležencem kongresa pokrajinskih savezov obrtnih udruženj in društev. Kongres bo 15. t. m. v Beogradu.

Nadaljevanje telefonskih in brzojavnih poročil na 7. strani.

Zopet peklenski stroji v južni Srbiji

Včeraj ponoči so eksplodirali v Nišu štirje peklenski stroji, ki pa niso napravili posebne škode — Ena oseba ubita, tri pa ranjene

Beograd, 13. junija. AA. Snoch 12. tega meseca ob 20.50 je eksplodiral peklenski stroj v čakalnici tretjega razreda na kolodvoru v Nišu. Stroj je bil skrit v železni peč čakalnice in montiran v železni škatli. Pri eksploziji je bil smrtno ranjen veterinarski kontrolor Živojin Ranković, ki je podlegel poškodbam, težje ranjena sta dva vojaka, neka učenka tretjega razreda nižše gimnazije pa je dobila lažje rane. Razen teh v navedenem času k sreči ni bilo nikogar v čakalnici.

Ob 23.05 je eksplodiral drugi peklenski stroj, kakih 900 metrov daleč od postajnega poslopja na progi Niš-Pirot v trenutku, ko je privozil brzovlak iz Pirote. Ta eksplozija ni povzročila nikake škode.

V neposredni bližini so našli še tretji peklenski stroj, ki pa ni eksplodiral. Obstojal je iz železne škatle, napolnjene s pol drugim kilogramom ekrasita. Ko so čakali na strokovnjake, da bi stroj demontirali in uničili, je iznenada eksplodiral. Eksplozija ni napravila nikake škode in nihče ni bil ranjen.

Davi ob 3.15 je eksplodiral še četrti peklenski stroj na cesti v smeri proti Leskovcu. Skrit je bil v kupu gramoza za posipanje ceste. Tudi ta eksplozija ni povzročila nikake škode.

Prihod novega čl. poslanika

Beograd, 13. junija. p. Danes je prispel semkaj novoimenovani čehoslovakiški poslanik na našem dvoru dr. Fljeder. Na kolodvoru ga je sprejelo osebje čehoslovakega poslanstva, pozdravila pa ga je tudi mnogobrojna češka kolonija. V razgovoru z novinarji je izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, da je imenovan za poslanika v Beogradu, kjer bo mogel na ta način najuspešneje sodelovati pri zbližanju obeh bratskih narodov.

Poslanik dr. Fljeder je bil rojen l. 1883. v Pasovu ter je študiral univerzo v Pragi. Nato je služboval pri advokaturi, bil tajnik praške mestne občine, pred vojno tajnik češke parlamentarne frakcije na Dunaju. Po vojni je pomagal organizirati čehoslovakiško poslanstvo na Dunaju, bil tam nekaj časa odpravnik poslov, nato minister CSR v Brnu in stalni delegat pri Društvu narodov, dve leti poslanik v Varšavi in končno poslanik v Stockholmu, od koder prihaja k nam.

Naše preproge — reklama v Ameriki

Beograd, 13. jun. AA. Naš konzulat v Santiagu je obvestil Zavod za pospeševanje vnvanje trgovine o velikem uspehu privatne razstave naših pirotskih preprog, ki je bila nedavno tega prirejena v izložbenem oknu ene izmed največjih in najrazkošnejših trgovskih hiš v Santiagu tvrdke Gath Chaves. Razstavljene preproge je poslal g. Ante Bultan, trgovec in član naše tamkajšnje kolonije, ki se zdaj prehodno mudi v naši kraljevini. S propagandnega stališča je bil dosežen velik uspeh, ker občinstvo občuduje okusno izgotovljeno naše domače delo. Prav tako pa je razstava imela velik uspeh tudi s trgovskega stališča, ker so bile v nekaj dneh domala vse preproge pokupljene (bilo jih je okoli 90), čeprav se samo za carino plača 15 čilskih dolarjev za kilogram. Omenjena trgovska hiša je obremenila blago z 80 odst. na račun zaslužka na ceno, po kateri je bilo njej prodano blago v komisiji.